

Bag-ong Kinabuhi
Pagtulun-an sa Disipulo

Ni Pastor Bien Llobrera

Cebuano Translation by Janet Mahilum Pescante Suico

LIBRO 10

***Tuong Kamot sa Ginikanan:
 Mga Pundasyon alang sa Ministeryo***

Leksyon 1

Tuong Kamot sa Ginikanan -- Mga Pundasyon alang sa Ministeryo
Kumagko: Ang Espiritu sa Ministeryo

Ingon usa ka espirituhanong bata, ang pokus sa imong Kristohanong kinabuhi mao ang pagtukod og lig-on nga relasyon uban sa Diyos ug sa uban pang mga miyembro sa pamilya sa Diyos.

Ingon usa ka espirituhanong batan-on, ang imong pagtuon mao ang pagpalig-on aron mapukan ang mga tentasyon.

Ingon usa ka espirituhanong ginikanan, ang imong pokus karon mao ang ministeryo, ang pag-alagad sa Ginoo pinaagi sa pagtabang sa pag-amuma ug pagpanudlo sa mga batan-ong Kristohanon. Aron mahimong epektibo ka isip usa ka espiritwal nga ginikanan, kinahanglan nimo hinumdoman nga ang usa ka malungtaron ug mabungahong ministeryo kinahanglan nga nakabase sa klaro, biblikal nga mga prinsipyo. Ang unang prinsipyo mao nga ang ministeryo kinahanglan kanunay nga giya ug gipangulohan sa Balaang Espiritu.

ANG BUGTONG GIGAMHAN SA GAHUM SA DIOS

1. Sa Daang Tugon, ang bugtong paagi sa pag-alagad sa Dios anaa sa gahum sa Espiritu Santo (Zac. 4:6).

2. Karon, ang ministeryo nga gihatag ni Ginoong Jesus kanato nga Iyang mga tinun-an mahimo lamang pinaagi sa tabang sa Balaang Espiritu (Lucas 24:48-49; Buhat 1:8).

3. Busa kita kinahanglan kanunay nga magtinguha nga mapuno sa Balaang Espiritu ug sa pagbuhat sa ministeryo uban sa gahum ug mga gasa sa Balaang Espiritu. Palihug ribyuha ang *Wala nga Kamot sa Kabatan-onan: Palad* (Efe. 5:18; Juan 14:26; 15:26-27; 16:7-15; Heb. 2:4).

4. Adunay usa nga miingon, "Si Cristo wala moanhi aron himoon nga maayo ang mga dautang tawo; miabot Siya aron buhion ang mga patay." Karon, pinaagi sa Ebanghelyo (Tuong Kamot sa Bata: Ang Ebanghelyo), ang Balaang Espiritu nagmugna og bag-ong kinabuhi sa espiritu ug naghatag og bag-ong espirituhanong kinabuhi sa mga tawo nga gipanganak pag-usab, ug pinaagi sa prinsipyo sa ANG KINABUHI NGA NABALHIN (Ang Tuong Kamot sa Kabatan-onan: Palad), ang Balaang Espiritu naghatag gahum sa mga gipanganak pag-usab nga mga magtutuo aron tinuod nga mabuhi ang kinabuhi ni Cristo.

ILUSTRASYON SA MINISTERYO NGA GIGAMHAN SA BALANG ESPIRITU

EBANGELISMO

5. Basaha pag-ayo ang Buhat 2:1-11, 36-41 ug itandi kini sa 1 Corinto 2:1-5. Gikan niining duha ka mga tudling sa kasulatan naghulagway sa pipila ka dagkong mga kinaiya sa ministeryo sa pag-ebanghelyo kung kini gihatagan ug gahom sa Balaang Espiritu – ang sulod sa mensahe, ang epekto sa mga tigpaminaw, ug ang mga resulta.

PAGKATINUN-AN

6. Ang ministeryo sa pagkatinun-an - ang pagkinabuhi isip usa ka tinun-an ug pagtabang sa uban nga mahimong mga tinun-an - usa ka imposible nga buluhaton kung wala ang Balaang Espiritu.

7. Basaha pag-ayo ang Roma 8:1-17 ug itandi kini sa Galacia 5:16-25. Gikan niining duha ka mga tudling sa kasulatan mahimo ba nimong itudlo ang pipila ka mga paagi ug mga bahin nga, sumala ni apostol Pablo, ang gahum sa Balaang Espiritu gikinahanglan aron kita mabuhi isip tinuod nga mga tinun-an ni Kristo?

MGA MISYON

8. Sa kinauyokan niini, ang Kristohanong ministeryo mao ang mga misyon - nga nagtinguha sa pagmantala sa Ebanghelyo ni Kristo ngadto sa kinatumyan sa yuta. Palihug basaha pag-ayo ang mosunod nga mga kasulatan, ug dayon ilista ang pipila ka

mga paagi diin imong makita ang hingpit nga importansya sa Balaang Espiritu diha sa buhat sa mga misyon: Mga Buhat 13:1-4; 16:6-15; Roma 15:18-21 .

PERSONAL NGA APLIKASYON

9. Susiha ang imong kaugalingon: Kanunay ka bang nagtinguha nga mabuhi ug mangalagad diha sa gahum sa Balaang Espiritu?

SAG-ULOHA:

2 CORINTO 3:5-6: DILI NGA KAMI IGO SA AMONG KAUGALINGON SA PAGHUNA-HUNA SA BISAN NGA BUTANG NGA GIKAN SA AMONG KAUGALINGON, KUNDILI ANG AMONG KATAKUS GIKAN SA DIOS, KINSA USAB NAGHIMONG KANAMO NGA TAKUS BILANG MGA MINISTERYO SA BAG-ONG TUGON, DILI SA LETRA, KONDILI SA ESPIRITU; KAY ANG LETRA MAKAPATAY, APAN ANG ESPIRITU NAGHATAG SA KINABUHI.

PAGBANSAY SA PAGKATINUN-AN

Dasiga ang imong mga tinun-an nga:

- (a) Ipadayon ang imong trabaho isip usa ka KAUBAN SA PAG-AMPO, padayon sa pagkab-ot sa imong mga palaaboton pinaagi sa Basahon nga Libro 1.
- (b) Ipadayon ang ilang kaugalingon nga pagtuon sa ilang bag-ong Libro sa Bag-ong Kinabuhi

Leksyon 2

Tuong Kamot sa Ginikanan -- *Mga Pundasyon alang sa Ministeryo* Pampunting nga Tudlo : Ang Pulong sa Ministeryo

Ingon usa ka espirituhang ginikanan, kinahanglan nimo masiguro nga ang imong ministeryo nakabase sa Pulong sa Diyos. Palihug tun-i pag-ayo ang mga kasulatan sa ubos.

ANG PULONG SA DIOS SA MINISTERYO

1. Ang ministeryo nga atong nadawat gikan kang Kristo usa ka ministeryo sa Pulong sa Dios (Juan 12:49-50; 17:8; Mga Buhat 6:4).

2. Ang Pulong importante tungod kay...

(a) Ang Pulong naghatag ug bag-ong pagkatawo (1 Pedro 1:23);

- (b) Ang Pulong mao ang pagkaon sa Kristohanon (Mat. 4:4; 2 Pedro 2:2; Heb. 5:12-14);
- (c) Ang Pulong nagpalig-on sa mga Kristohanon (Mga Buhat 20:32);
- (d) Ang Pulong mao ang espada sa Kristohanon (Efe. 6:17);
- (e) Ang Pulong magahukom sa tanan sa kataposang adlaw (Juan 12:47-48).

EHEMPLO SA DAAN NGA TESTAMENTO

3. Sa panahon ni Jeremias, adunay ubang mga propeta nga nag-angkon nga nagmantala sa Pulong sa Dios. Apan gibutyag sa Diyos ang kalainan tali sa Tinuod nga Propeta ug sa mga bakak nga propeta. Palihug basaha pag-ayo ang Jeremias 23:18-32.

- (a) What did God require prophets to do in order to receive the Word of God? (Jeremiah 23:18, 22)
- (b) Unsa ang usa ka sala sa mga bakak nga propeta?
- (c) Asa man nagkuha ang mga bakak nga propeta ang ilang mga mensahe? (Jeremias 23:25-26)
- (d) Unsa man ang kasagaran nga sayop nga binuhatan sa mga bakak nga propeta? (Jeremias 23:30)

Timan-i: Ang pagpangawat sa Pulong sa Dios gikan sa laing propeta nagpasabot alang kanato karon, ang pagpangawat sa mga sermon sa ubang mga magwawali. Ang esensya niining sayop nga buhat mao ang pagsangyaw sa sermon sa uban nga WALAY PERSONAL NGA KASINATIAN kung unsa kini. Dili sayop ang pagtuon sa mga sermon sa ubang mga magwawali, apan kinahanglang imong sabton ang kamatuoran sa imong kaugalingon ug himoon ang kamatuoran nga imong kaugalingon pinaagi sa pagdiskobre kon sa unsang paagi ang kamatuoran magamit sa imong kaugalingong kinabuhi. Ug unya, kung nagwali ka sa parehas o parehas nga kamatuoran, kinahanglan nimo nga isangyaw kini gamit ang imong kaugalingon nga mga pulong ug pagpakigsulti sa uban kung giunsa gigamit sa Dios ang kamatuoran aron mabag-o ang imong kaugalingon nga kinabuhi.

- (e) Unsa ang epekto sa mga tawo sa pagsangyaw sa mini nga mga propeta? (Jeremias 23:27, 31-32)
- (f) Unsa ang sugo sa Dios ngadto sa Iyang tinuod nga mga propeta? (Jeremias 23:28)
- (g) Unsay resulta sa dihang ang Pulong sa Diyos matinumanong gisangyaw? (Jeremias 23:29

)

EHEMPLO SA BAG-ONG TESTAMENTO

4. Ang apostol nga si Pablo naghatag sa iyang espirituhanong anak nga si Timoteo og mga praktikal nga instruksyon kung unsaon pagdumala og ministeryo nga nakabase sa Pulong sa Diyos. Kinahanglan nato sundon kini nga mga instruksyon kung gusto usab nato nga adunay ministeryo nga nakabase sa Pulong. Basaha pag-ayo ang 2 Timoteo 3:14-4:8.

(a) Unsa ang gipahinumdom ni Pablo kang Timoteo mahitungod sa koneksyon tali sa Pulong sa Dios (Mga Kasulatan) ug sa mensahe sa kaluwasan? (2 Timoteo 3:14-15)

(b) Unsay gipasiugda ni Pablo kang Timoteo mahitungod sa paggamit sa Pulong sa Diyos (mga Kasulatan) sa pagkinabuhi ingong tinun-an, ug sa pagbansay sa uban nga mahimong mga tinun-an? (2 Timoteo 3:16-17)

(c) Unsa ang gisugo ni Pablo nga isangyaw ni Timoteo? (2 Timoteo 4:2)

(d) Unsang mga moral ug espirituhanong kondisyon ang gipahimangnoan ni Pablo kang Timoteo, nga naghimo nga labaw nga kinahanglanon alang kang Timoteo nga ipangaral ang Pulong sa Diyos? (2 Timoteo 4:3-4)

5. Si Pablo usa ka modelo nga ministro sa Pulong sa Diyos. Unsa nga mga kalidad sa kinabuhi ug ministeryo ni Pablo ang angay nato nga paningkamotan nga mapalambo sa atong kaugalingong kinabuhi? (2 Timoteo 4:5-8)

NAKASENTRONG PULONG KINAHANGLAN MAGPUNTING KANG KRISTO

6. Ang nakasentro sa pulong nga ministeryo kinahanglang dili magpokus sa Bibliya mismo ingong katapusan. Hinunoo, kinahanglang kanunay kining magpunting kang Kristo ingong tema sa tibuok Bibliya. Atong itudlo ang Bibliya dili aron ang atong mga tigpaminaw makamao sa Bibliya, kondili aron sila makaila kang Kristo ug makadawat sa kaluwasan pinaagi Kaniya ug makaugmad ug makahuluganong relasyon uban Kaniya.

7. Atong sundon ang ehemplo ni Kristo Mismo sa Lucas 24:44-47:

⁴⁴ Unya siya miingon ngadto kanila, "Kini mao ang mga pulong nga akong gisulti kaninyo samtang Ako uban pa kaninyo, nga ang tanang mga butang kinahanglan nga matuman nga nahisulat sa Balaod ni Moises ug sa mga Manalagna ug sa mga Salmo mahitungod kanako." ⁴⁵ Ug Iyang giablihan ang ilang salabutan, aron sila makasabut sa mga Kasulatan. ⁴⁶ Unya siya miingon kanila, "Sa ingon niini nahisulat, ug sa ingon

kinahanglan nga ang Kristo mag-antos ug mabanhaw gikan sa mga patay sa ikatulo ka adlaw,⁴⁷ ug nga ang paghinulsol ug ang kapasayloan sa mga sala kinahanglang iwali sa iyang ngalan ngadto sa tanang kanasoran, sugod sa Jerusalem.

8. Kinahanglan nga atong itudlo ug iwali ang Pulong sa paagi nga ang tibuok Ebanghelyo sa kaluwasan ni Kristo sa usa ka paagi gimantala ug gitanyag sa atong mga tigpaminaw. Sa bug-os nga Ebanghelyo atong gipasabot dili lamang ang pig-ot nga mensahe sa "pag-adto sa langit ug paglikay sa impyerno". Ang atong gipasabot mao ang kinatibuk-ang han-ay sa kalinaw nga mianhi ni Kristo aron dad-on alang sa nangagi, sa karon ug sa umaabot, alang sa indibidwal ug alang sa tibuok katilingban, alang sa katawhan ug alang sa tanang binuhat, alang sa karon ug sa kahangturan.

PERSONAL NGA APLIKASYON

9. Timbang-timbanga ang imong kaugalingon ingong ministro sa Pulong sa Diyos. Base sa mga pananglitan sa ibabaw gikan sa Daang Tugon ug Bag-ong Tugon:

- Unsang mga NEGATIBO nga kinaiya ug batasan ang naa nimo isip magtutudlo/magwawali nga kinahanglan nimong wagtangon?
- Unsang POSITIBO nga mga kinaiya ug mga batasan ang kinahanglan nimo nga maamuma ug mapalambo pa?

SAG-ULOHA:

MGA BUHAT 20:27, 32: KAY WALA KO MOLIKAY SA PAGPAHAYAG KANIMO SA TIBUOK TAMBAG SA DIOS.... BUSA KARON, MGA IGSOON, ITUGYAN KO KAMO NGADTO SA DIOS UG SA PULONG SA IYANG GRASYA, NGA MAHIMO SA PAGTUKOD KANINYO UG PAGHATAG KANINYO UG PANULONDON TALIWALA SA TANAN NGA GIBALAN.

PAGBANSAY SA PAGKATINUN-AN

Dasiga ang imong mga tinun-an nga:

- (a) Ipadayon ang imong trabaho isip usa ka KAUBAN SA PAG-AMPO, padayon sa pagkab-ot sa imong mga palaaboton pinaagi sa Basahon nga Libro 1.
- (b) Ipadayon ang ilang kaugalingon nga pagtuon sa ilang bag-ong Libro sa Bag-ong Kinabuhi.

Leksyon 3

**Tuo nga Kamot sa Ginikanan -- Mga Pundasyon alang sa Ministeryo
Tunga nga Tudlo: Pag-ampo sa Ministeryo**

Ingon nga espirituhanong mga ginikanan, kinahanglan nato nga kanunay hinumdoman nga ang tanan natong paningkamot sa ministeryo maghimo og gamay o walay bunga kung walay panalangin sa Diyos. Ang labing epektibong paagi aron masiguro ang panalangin sa Diyos mao ang paghatag ug daghang panahon sa pag-ampo – sa pagdayeg, sa pag-ampo alang sa uban, ug sa pagpakig-away sa espirituhanong kalibutan.

PAG-AMPO SA MINISTERYO

1. Ang buhat sa pagluwas ni Kristo kay adunay duha ka bahin:

(a) Una, Iyang natuman ang katubsanan pinaagi sa Iyang kamatayon sa krus;

(b) Ikaduha, Iyang gipadapat ang mga bunga sa katubsanan pinaagi sa Iyang ministeryo isip Labawng Sacerdote nga sa kanunay buhi sa pag-ampo alang sa tanang Kristohanon (Heb. 7:24-25).

2. Kinahanglan natong sundon ang panig-ingnan ni Kristo kinsa migahin ug daghang panahon sa pag-ampo aron makig-uban sa Amahan ug sa pag-ampo alang sa iyang mga disipulo (Marcos 1:35; Lucas 6:12; Juan 17).

3. Sama sa mga apostoles, kita kinahanglan nga makakat-on sa paghupot sa usa ka himsog nga balanse tali sa ministeryo sa pulong ug sa pag-ampo (Mga Buhat 6:4).

ANG PANIG-INGNAN NI KRISTO

4. Si Kristo mao ang atong Kinalabwang Panig-ingnan sa ministeryo sa pag-ampo. Atong pamalandongon nga basahon ang Juan 17 ug isulat ang mga butang nga angay natong iampo alang niadtong atong gibansay sa pagkadisipulo.

ANG PANIG-INGNAN NI PABLO

5. Sunod kang Kristo, si apostol Pablo naghatag kanatog mga pag-ampo nga nagtinguha sa pagpalig-on sa mga tinun-an. Sa halos tanan niyang mga sulat iyang gisulat ang iyang mga pag-ampo alang sa mga Kristohanon nga iyang gisulatan. Basaha pag-ayo ang matag pag-ampo ug isulat ang mga butang nga mahimo usab nimong iampo alang niadtong imong gibansay.

Roma 1:9-12

Efeso 1:15-19

Efeso 3:14-21

Filipos 1:8-11

Colosas 1:9-11

PERSONAL NGA APLIKASYON

6. Timbang-timbanga ang imong Listahan sa Pag-ampo. I-update ang imong listahan sa pag-ampo; base sa mga pag-ampo ni Kristo ug Pablo, isulat ang usa o duha ka espesipikong hangyo bahin sa espirituwal nga pag-uswag ilalom sa matag ngalan sa tawo nga imong gibansay sa pagkadisipulo.

SAG-ULOHA:

JUAN 17:9-11 – AKO NAG-AMPO ALANG KANILA. AKO WALA MAG-AMPO PARA SA KALIBUTAN KUNDI ALANG SA MGA GITUGYAN MO KANAKO, KAY MGA IMU SILA. UG ANG TANAN NGA AKO INYO, UG ANG IMO AKOA, UG AKO GIHIMAYA DIHA KANILA. KARON WALA NA AKO SA KALIBUTAN, PERO KINI SILA ANAA SA KALIBUTAN, UG MOANHI AKO KANIMO, O BALAAAN NGA AMAHAN, TAPIGI SA IMONG NGALAN KANANG KINSA IMONG GIHATAG KANAKO, ARON SILA MAHIMONG USA KANATO. — JUAN 17:9-11

PAGBANSAY SA PAGKATINUN-AN

Dasiga ang imong mga tinun-an nga:

- (a) Ipadayon ang imong trabaho isip usa ka KAUBAN SA PAG-AMPO, padayon sa pagkab-ot sa imong mga palaaboton pinaagi sa Basahon nga Libro 1.
- (b) Ipadayon ang ilang kaugalingon nga pagtuon sa ilang bag-ong Libro sa Bag-ong Kinabuhi.

Leksyon 4

Tuo nga Kamot sa Ginikanan -- Mga Pundasyon alang sa Ministeryo Tudlo sa Sing-sing: Pagmodelo sa Ministeryo

NAdungog na ba nimo kini nga panultihon, "Buhata ang akong gisulti, apan ayaw buhata ang akong gibuhat"? Ang ubang mga lider adunay kini nga sayop nga ideya. Sumala sa Bibliya, isip usa ka espirituhanong ginikanan kinahanglan nimong hinumdoman nga aron adunay epektibo nga ministeryo dili igo ang pagsulti sa mga tawo kung unsa ang buhaton; kinahanglan usab nimo nga ipakita sa mga tawo nga ikaw mismo ang nagbuhat sa imong gitudlo kanila. Kini gitawag nga "Pagmodelo sa Ministeryo".

MODELO SA MINISTERYO

1. Gitudloan ni Cristo ang Iyang mga tinun-an pinaagi sa paggamit sa prinsipyo nga "Uban Kaniya." Gipatawag sila ni Cristo nga mosunod una sa dili pa sila mahimong mga mangingisda sa mga tawo (Mat. 4:19). Una, iyang gipatan-aw kanila ang paagi sa iyang pagkinabuhi ug pag-alagad sa dili pa niya sila gipadala aron buhaton ang sama sa iyang gibuhat. Basahon nato ang Marcos 3:14-15.

2. Gigamit ni apostol Pablo ang samang prinsipyo. Atong basahon ang 1 Cor. 11:1; Ang Phil. 4:9; 2 Tim. 3:10-11.

3. Kon gusto natong mahimong epektibo sa ministeryo, kinahanglang magtudlo usab kita sa panguna pinaagi sa atong panig-ingnan, dili sama sa mga Pariseo nga nagtudlo apan wala magbuhat (Mat. 23:1-3).

4. Ang usa ka epektibong paagi sa pagpadapat sa Prinsipyo nga "Uban Kaniya" mao ang pagdala sa imong tinun-an uban kanimo sa dihang ikaw mohimo sa ministeryo. Sa Leksyon 6 imong makat-unan ang unom ka mga lakang nga nalangkit sa pagbansay sa usa ka disipulo gamit ang "Uban Kaniya" nga Prinsipyo.

EHEMPLO NI KRISTO

5. Ang usa ka hitabo sa ministeryo ni Jesus tin-awng nagpakita kon giunsa Niya paggamit ang prinsipyo sa modelo. Palihog basaha pag-ayo ang Juan 13:1-17 .

(a) Unsa ang motibo sa ministeryo ni Jesus ngadto sa Iyang mga disipulo? (Juan 13:1)

(b) Unsa ang kasigurohan ni Jesus bahin sa Iyang kaugalingon, sa Iyang posisyon, ug sa Iyang misyon? (Juan 13:3)

(c) Tungod kay si Jesus adunay kasigurohan sa Iyang kaugalingon, unsay Iyang nabuhat? (Juan 13:4-5)

(d) Sa pakig-uban ni Jesus kang Pedro, unsay giklaro ni Jesus kaniya?

- Kanunay bang nasabtan dayon sa usa ka tinun-an ang gibuhat sa iyang Agalon kaniya? Busa, kini ba nga kakulang sa pagsabut sa bahin sa disipulo makapugong sa Agalon sa pag-alagad sa disipulo? (Juan 13:6-7)
- Kon ang usa ka tinun-an modumili nga alagaran sa Agalon, unsay gipakita niini mahitungod sa iyang relasyon sa iyang Agalon? Busa, unsa ka importante ang ministeryo sa Agalon ngadto sa disipulo sa pagtukod og suod nga relasyon uban sa Iyang disipulo? (Juan 13:8)

6. Palihog basaha pag-usab ang Juan 13:9-10. Unsa ka dali nga giusab ni Pedro ang iyang kinaiya. Sa usa ka higayon midumili siya sa paghugas sa iyang mga tiil; sa sunod nga gutlo gusto niya nga maligo sa hingpit! Apan gipasabot ni Jesus si Pedro nga sila (ang mga tinun-an) naligo na (nagsimbolo sa ilang unang kasinatian sa pagtuo kang Jesus). Apan human sa usa ka bug-os nga pagkaligo, ang mga tiil nahugawan tungod sa kontak sa dalan ug busa adunay panginahanglan alang sa regular nga paghugas sa mga tiil (nagsimbolo nga sa adlaw-adlaw nga kinabuhi ug mga problema sa relasyon mitungha nga nagkinahanglan sa padayon nga pag-ayo).

7. Palihog basaha pag-usab ang Juan 13:12-17. Base sa Iyang ehemplo, unsa nga leksyon ang gitudlo ni Jesus sa mga disipulo?

8. Pinaagi sa paghugas sa mga tiil sa mga tinun-an GIHIMO (gipakita) ni Jesus ang pribilehiyo ug responsibilidad sa paghupot ug maayong relasyon taliwala sa mga tinun-an. Gigamit ni Jesus kini nga prinsipyo sa pag-modelo sa pagtudlo sa tanang ubang kamatuoran. Ang mga apostoles misunod kang Jesus sa paggamit niini nga prinsipyo. Ug aron mahimong epektibo sa atong kaugalingong ministeryo, kinahanglang gamiton usab nato kini nga prinsipyo sa pagmodelo karon.

PERSONAL NGA APLIKASYON

9. Timbang-timbanga ang imong ministeryo. Unsa ka daghan sa imong kalihokan ang tinuyo nga naghatag usa ka modelo nga dali sundon sa imong mga trainees?

SAG-ULOHA

MARCOS 3:14-15: Unya nagpili siya ug dose, aron sila makauban niya ug aron iyang ipadala sila sa pagwali, ug aron adunay gahum sa pag-ayo sa mga sakit ug sa paghingilin sa mga demonyo.

PAGBANSAY SA PAGKATINUN-AN

Dasiga ang imong mga tinun-an nga:

(a) Ipadayon ang imong trabaho isip usa ka KAUBAN SA PAG-AMPO, padayon sa pagkab-ot sa imong mga palaaboton pinaagi sa Basahon nga Libro 1.

(b) Ipadayon ang ilang kaugalingon nga pagtuon sa ilang bag-ong Libro sa Bag-ong Kinabuhi.

Leksyon 5

Tuo nga Kamot sa Ginikanan -- Mga Pundasyon alang sa Ministeryo Gamay nga Tudlo: Mga Pagsulay sa Ministeryo

ISIP espirituwal nga ginikanan, kinahanglang imong maamgohan nga ang mga pagsulay (nga naglakip sa paglutos) maoy bahin sa Kristohanong kinabuhi, ug kinahanglang imong andamon ang mga Kristohanon nga imong gibansay sa pagkadisipulo aron mahimong andam alang niini.

MGA PAGSULAY SA MINISTERYO

1. Sa ministeryo kita adunay bahin ug ang Dios adunay bahin. Ang atong bahin naglakip sa matinumang pag-ampo, pagtudlo, pagbantay, ug paggiya niadtong gipiyal kanato.

2. Ang bahin sa Dios naglakip sa buhat sa Balaang Espiritu sa kausaban ug pagbag-o sa mga Kristohanon pinaagi sa mga pagsulay ug pagsulay nga gitugotan sa Dios sa ilang kinabuhi.

3. Walay paagi para sa mga Kristohanon sa paglikay sa mga pagsulay. Ang atong bahin isip espirituhanong mga ginikanan mao ang pagtudlo ug pag-andam sa atong mga disipulo alang sa umaabot nga mga pagsulay. Ug kung moabut ang mga pagsulay kinahanglan kita mag-ampo, magdasig ug mobarug sa atong mga disipulo.

MGA PASIDAAN BAHIN SA MGA PAGSULAY

4. Sumaha ang mga pagtulun-an ug mga pasidaan ni Kristo mahitungod sa mga pagsulay.

- Mateo 10:17-25
- Juan 15:18-25
- Juan 16:1-4

5. Sumaha ang mga pagtulun-an ug mga pasidaan ni apostol Pablo mahitungod sa mga pagsulay.

- Buhat 14:21-22
- 1 Mga taga-Tesalonica 3:1-4
- 2 Timoteo 3:12

6. Ang mga mamumuo sa ebanghelyo (mga ebanghelista, mga pastor, mga misyonaryo, ug uban pa) makasinati sa ilang kaugalingong bahin sa mga pagsulay ug

mga pag-antus. Unsay atong makat-onan kang apostol Pablo bahin sa hustong tinamdan sa mga pagsulay ug pag-antos nga resulta sa pagbuhat sa ministryo alang sa Diyos.

- 2 Timoteo 1:11-12
- 2 Timoteo 2:9-10
- 2 Timoteo 4:14-18
- Buhat 14:21-22

Mga Panalangin sa mga Pagsulay

7. Unsa ang mga panalangin sa mga pagsulay?

- Sumala ni apostol Santiago? (Santiago 1:2-4)
- Sumala ni apostol Pedro? (1 Pedro 1:6-7)

8. Sumala ni apostol Pablo, unsa nga panalangin ang iyang nadawat isip resulta sa usa ka personal kaayo nga pagsulay nga wala kuhaa sa Ginoo gikan kaniya? (2 Corinto 12:7-10)

PERSONAL NGA APLIKASYON

9. Timbang-timbanda ang imong kaugalingon: Sa imong kaugalingong kinabuhi, makatudlo ka ba sa usa o duha ka dagkong pagsulay nga nakaamot sa imong espirituwal nga pag-uswag? Unsa nga panalangin ang imong mawala kung wala ka moagi niini nga pagsulay?

SAG-ULOHA

1 PEDRO 1:6-7 – NIINI kamo nagkalipay ug daku, bisag karon sa hamubo nga panahon, kon gikinahanglan, kamo naguol tungod sa lain-laing mga pagsulay, aron nga ang katinuod sa inyong pagtuo, nga mas bililhon pa kay sa bulawan, nga kini mawala. **MAKAPLAGAN NGADTO SA PAGDAYEG, UG HIMAYA, UG KADUNGGANAN SA PAGPADAYAG NI JESUKRISTO. — 1 PEDRO 1:6-7**

PAGBANSAY SA PAGKATINUN-AN

Dasiga ang imong mga tinun-an nga:

(a) Ipadayon ang imong trabaho isip usa ka KAUBAN SA PAG-AMPO, padayon sa pagkab-ot sa imong mga palaaboton pinaagi sa Basahon nga Libro 1.

(b) Ipadayon ang ilang kaugalingon nga pagtuon sa ilang bag-ong Libro sa Bag-ong Kinabuhi.

Leksyon 6

**Tuo nga Kamot sa Ginikanan -- Mga Pundasyon alang sa Ministeryo
Palad: Tumong ug Proseso sa Ministeryo**

TUMONG

Ang TUMONG sa ministeryo mao ang paghimog mga tinun-an (Mat. 28:19), nga adunay kahibalo ug kahanas sa pag-alagad sa Ginoo ug kinsa nagpalambo sa kinaiya nga sama kang Kristo.

PROSESO

Ang PROSESO naglakip sa unom ka mga lakang sa pagbansay, pagsunod sa "Uban Kaniya" nga Prinsipyo ni Kristo sa Marcos 3:14:

- LAKANG 1: Impormasyon - "Isulti kaniya kung unsa"
- LAKANG 2: Motibasyon - "Isulti kaniya kung ngano"
- LAKANG 3: Demonstrasyon - "Ipakita kaniya kung giunsa"
- LAKANG 4: Doplikasyon - "Ipasugod na siya"
- LAKANG 5: Pagdumala - "Ipadayon siya"
- LAKANG 6: Pagpadaghan - "Patudloa siya sa lain"

3. Sa unsa nga paagi nga atong ipatuman kini nga mga lakang? Mahimo natong ibutang ang unom ka mga lakang sa gitawag nato nga Training Hand. Palihug tun-i ang pananglitan sa ubos.

GAMAY NGA tudlo

STEP 1: IMPORMASYON: ISULTI KANIYA KUNG UNSA

Ang unang lakang sa pagbansay sa imong disipulo sa pagbuhat sa bisan unsa sa mga kahanas sa pagkadisipulo mao ang IMPORMASYON: sultihi siya KUNG UNSAY kinahanglan niyang masayran bahin sa imong gitudlo kaniya. Among ibutang kini sa imong gamay nga tudlo.

Pananglitan, gusto nakong bansayon si Mario sa pagsaksi pinaagi sa paggamit sa Gospel Hand. Giingnan ko siya, "Mario, isip usa ka Kristohanon kinahanglan kang magsaksi alang kang Kristo. Usa ka paagi nga imong magamit mao ang Kamot sa Ebanghelyo."

Kini nga lakang, IMPORMASYON, gibutang sa gamay nga tudlo tungod kay kung imong gamiton kini nga lakang sa pagsulti sa estudyante kung unsa ang buhaton, dili gyud siya makakat-on sa pagbuhat niini. Bisin kung ang IMPORMASYON usa ka kinahanglanon nga lakang, sama sa gamay nga tudlo, kini ang labing huyang nga lakang.

TUDLO SA SING-SING

- **LAKANG 2: MOTIBASYON: "ISULTI KANIYA KUNG NGANO"**

Ang mga tawo makakat-on kon sila madasig; madasig sila sa dihang makakita silag lig-ong rason nganong kinahanglan nilang buhaton ang usa ka butang. Busa, ang ikaduhang lakang sa pagbansay mao ang MOTIBO: sultih siya NGANONG kinahanglan siyang makakat-on sa pagbuhat sa usa ka butang. Atong ibutang kini nga lakang sa singsing nga tudlo.

Gidasig nako si Mario pinaagi sa paghatag kaniya og mga rason ngano. Mahimong moingon ako nga sama niini, "Mario, nahibal-an mo ba kung nganong kinahanglan nimo nga magsaksi alang kang Kristo? Tan-awon nato ang tulo ka rason gikan sa Bibliya.

- Una, ang Dios nagsugo kanimo sa pagbuhat niini; atong basahon ang Mateo 28:18-20.
- Ikaduha, ang imong kasinatian kinahanglang magtukmod kanimo sa pagbuhat niini; atong basahon ang Buhat 4:20.
- Ikatulo, ang panginahanglan sa uban nangayo nga buhaton nimo kini; atong basahon ang Pinadayag 20:15.

Pahinumdom: Ang mga lakang 1 ug 2 mahimong buhaton sa usa ka sesyon uban sa imong disipulo. Dugang pa, niining unang sesyon, mahimo kang mogugol ug panahon sa paghimog listahan sa mga higala ug paryente sa imong tinun-an, ug paghimog temporaryong eskedyul kon kanus-a moduaw niini nga mga palaaboton.

TUNGA NGA TUDLO

LAKANG 3: DEMONSTRASYON: IPAKITA NIYA UNSAON.

Ang tinuod nga pagbansay nagsugod sa ikatulo nga lakang, DEMONSTRASYON, diin imong gipakita sa imong tinun-an UNSAON pagsaksi, gamit ang presentasyon sa Gospel Hand (o bisan unsang katumbas nga presentasyon). Mao kini ang prinsipyo ni Kristo sa pagbansay sa Iyang mga tinun-an, ug ang uban nagtawag niini nga UBAN NIYA NGA PRINSIPYO (Marcos 3:14-15). Sa wala pa ipadala ni Kristo ang Iyang mga tinun-an sa pagbuhat sa bulohaton, Siya una nga nagbansay kanila pinaagi sa pagpabilin kanila uban Kaniya sa pag-observer giunsa Niya pagbuhat ang bulohaton.

Kini nga lakang sa DEMONSTRASYON gihimo sa duha ka hugna:

- UNANG YUGTO: Dad-on nako si Mario kon moadto ko sa pagsangyaw. Wala siyay mahimo gawas sa pag-uban kanako ug pagpaniid kanako samtang ako nagsangyaw. Dad-on nako siya bisan duha o tulo ka beses ingon usa ka tigpaniid.
- PHASE TWO: After I have taken him at least two or three times as an observer, I will set a day when we will use the technique called *Role Playing*. I train Mario to witness through role playing, in which, first, I play the role of the Christian and he plays the role of the non-Christian; and then we reverse roles.

Pananglitan, giingnan nako si Mario, "Magpraktis ta sa pagsaksi, gamit ang Kamot sa Ebanghelyo. Ako ang Kristiyano; nagpakaaron-ingnon ka nga dili Kristiyano." Gipadayon nako ug gipresentar ang Kamot sa Ebanghelyo sa yano ug klaro nga masabtan ni Mario, nagsiguro nga makuha niya ang mga nag-unang punto ug ang mga pagbalhin tali sa mga punto. Dayon atong balihon ang mga tahas; siya magdula nga Kristiyano, ako magdula nga dili Kristiyano. Iyang ipresentar ang Kamot sa Ebanghelyo sa hinay-hinay, ug ako mohimo og mga sugyot o mga koreksyon samtang siya nagpadayon. Magpraktis kami og role-playing hangtud nga siya makahimo sa pagpresentar sa Kamot sa Ebanghelyo ngari kanako uban ang sukod sa pagsalig. Dayon andam na kami nga magpadayon sa ikaupat nga lakang.

PAGPUNTING NGA TUDLO

STEP 4: DUPLIKASYON: PASUGORA NA SIYA

Ang ikaupat nga lakang sa imong pagpunting sa tudlo mao ang DUPLIKASYON: pasugora na siya. Ang pagsugod mao ang pinakalisud sa tanan, mao nga kinahanglan nimo nga himoon kini nga sayon ug makapahimuot kutob sa mahimo. Bansaya ang imong tinun-an sa pagsangyaw sa usa ka bahin matag higayon.

Pananglitan, sa atong unang paglulinghayaw, makaingon ko kang Mario, "Sa dihang manaksi ta sa imong higala nga si Ed, sugdan nako ang panag-estorya ug akong ipresentar ang unang punto, ang Gugma sa Diyos; unya akong ibalik ang panag-estorya nimo pinaagi sa pagsulti kang Ed nga imong ipatin-aw ang ikaduhang punto, ang Problema sa Tawo. Unya akong kuhaon ang panag-estorya pag-usab ug taposon ang tibuok presentasyon." Sa dili pa ang aktuwal nga adlaw sa pagsangyaw, akong ensayohon si Mario aron maseguro nga nahibalo siya sa iyang bahin sa presentasyon.

Sa among ikaduhang paggawas, ako gihapon ang maghimo sa introduksyon ug sa unang punto, si Mario ang maghimo sa ikaduha ug ikatulong mga punto, ug ako ang magtapos sa presentasyon.

Sa mga sunod nga mga pagpakita, si Mario ang magkuha ug daghang mga bahin sa presentasyon hangtod nga ako na lang ang maghimo sa introduksyon ug konklusyon. Unya moabot ang adlaw nga si Mario na ang maghimo sa tibuok gikan sa sinugdanan hangtod sa katapusan, nga ako mahimong usa ka hilom nga kauban sa pag-ampo.

Uban sa pipila ka mga tinun-an tingali dili nimo kinahanglan nga moapil sa daghang mga paglulinghayaw; tingali andam na sila ug makahimo sa pagpresentar sa kamot sa Ebanghelyo sa unang pagsulay. Ang importante mao ang pagbansay sa usa ka tinun-an sumala sa iyang kaandam ug abilidad.

- Usa ka pahinumdom: Sa dihang mag-asayn ka ug bahin sa presentasyon, pabuhata kini sa imong tinun-an nga wala ang imong tabang; tugoti siya sa "paglubog o paglangoy", bisan kung kinahanglan niya nga makigbisog niini. Ang bugtong eksepsiyon mao, kon siya mahimong kalit nga amang o naglibog.

- Laing pahinumdom: Kanunayng dayega ang imong tinun-an sa iyang trabaho kon ikaw ra. Nian, pagkatapos sang komendasyon, hatagi sia sing kinahanglanon nga mga panugda kon paano mapauswag ang iya presentasyon. Hatagi kanunay og pagdasig ang imong tinun-an.

KUMAGKO

LAKANG 5: PAGDUMALA: PADAYONON SIYA.

Sa imong kumagko atong gibutang ang ikalimang lakang: PAGDUMALA: padayonon siya. Sa unsang paagi nimo mapadayon ang imong tinun-an sa pagpadayon sa pagbansay sa kahanas nga iyang nakat-onan?

1. Ikaw mismo kinahanglang magpadayon, ug siya kinahanglang makakita ug mahibalo nga ang usa ka kahanas, sama sa pagsangyaw, maoy bahin sa imong adlaw-adlawng pagkinabuhi. Gitawag kini nga pacesetting sa imong bahin.
2. Hatagi og oportunidad alang sa panahon sa pagpamatuod kon ang grupo magpundok. Pangayo og mga pagpamatuod sa ilang mga kasinatian sa pagpraktis sa mga kahanas sa pagkatinun-an (dili lamang sa pagsaksi kondili sa ubang mga kahanas usab, sama sa pag memory aug bersikulo, pag-ampo, ug uban pa)
3. Kanunay nga mag-iskedyul og mga proyekto diin ang pipila ka mga kahanas magamit. Pananglitan, mga adlaw sa pagsangyaw; o adlaw sa pag-ampo; o pag rebuy sa bersikulo na memory.
4. Ang labing dako nga kadasig sa pagpadayon gihatag sa katapusan nga lakang sa pagbansay.

PALAD

LAKANG 6 - PAGPADAGHAN: “PATUDLO-A SIYA SA UBAN”.

Atong ibutang kini nga lakang sa imong palad. Kon makaabot ka na niini, pagbansay sa imong tinun-an sa pagbansay sa lain, makaseguro ka nga iyang nasabtan ang kahanas nga imong gitudlo kaniya. Aron matuman kini nga lakang, kinahanglan nimo nga tabangan ug sangkapan siya aron masubli ang proseso sa pagbansay sa lain nga nagsunod sa Kamot sa Paghanas. Niini nga yugto imong tabangan ang imong tinun-an pinaagi sa pagkahimong tigsangkap, tigdasig, ug kauban sa trabaho uban kaniya.

Ang hagit alang kanimo, sa dihang magsugod ka sa pagbansay sa usa ka disipulo, mao ang dili paghunong hangtud nga imong matuman ang Lakang 6.

PERSONAL NGA APLIKASYON

Timbang-timbanga ang imong kaugalingon: Unsa ka daghan ang imong gipadapat ang mga lakang sa Kamot sa Pagkahanas?

SAG-ULOHA:

2 TIMOTEO 2:2: UG ANG MGA BUTANG NGA IMONG NABATI KANAKO SA DAGHAN NGA MGA SAKSI, ITUGYAN KINI SA MGA MATINUD-ANON NGA MGA TAWO NGA MAHIMO SA PAGTUDLO SA UBAN USAB.

PAGBANSAY SA PAGKATINUN-AN

Dasiga ang imong mga tinun-an nga:

- (a) Ipadayon ang imong trabaho isip usa ka KAUBAN SA PAG-AMPO, padayon sa pagkab-ot sa imong mga palaaboton pinaagi sa Basahon nga Libro 1.
- (b) Ipadayon ang ilang kaugalingon nga pagtuon sa ilang bag-ong Libro sa Bag-ong Kinabuhi.

LEKSYON 7:

**PASIUNA
SA PAGWALI UG PAGPANGANDAM SA LEKSYON SA BIBLIYA**

HINUMDOMI: Kini nga leksyon labing maayo nga itudlo sa usa ka seminar, workshop, aktibidad alang sa espirituhanong pagtubo, o usa ka pakigpulong.

PART ONE**USA KA "LAKTUD" SERMON SA PAGPANGANDAM SA LEKSYON SA BIBLIYA****PASIUNA**

Dili, walay "short cut".

Bisan pa niana, ang pagkat-on sa UPAT KA PUNDOK NGA ELEMENTO sa epektibong komunikasyon magahatag kanimo og kusog nga pagsugod sa pag-andam sa mga leksyon sa Bibliya ug mga sermon. Ang tanan nga epektibong komunikasyon naggamit og upat ka batakang elemento -- sinulat o gisulti, sa bisan unsang porma -- artikulo sa magasin, report, leksyon sa Bibliya, o sermon. Sa usa ka workshop sa mga manunulat, nakakat-on ko kung giunsa sa usa ka bantugang mamamahayag paghulagway niini nga upat ka elemento sa upat ka makapadasig nga mga pulong: HOY! IKAW... KITA? BUSA. Ato ning i-aplikar sa pag-andam sa sermon.

UPAT KA ELEMENTO

1. HOY!

KUHAA ANG ATENSYON sa imong mamiminaw.

(a) Kasagaran epektibo ang pagsugod sa imong sermon sa usa ka HOY!

(b) Hunahunaa ang imong kaugalingon sa parke. Nagtindog ka sa usa ka bangko sa parke ug nagsinggit HOY! Makasiguro ka nga ang tanan nga naa sa layo sa pandungog molingi sa ilang mga mata nganha kanimo ug motan-aw kanimo labing menos duha o tulo ka segundo aron mahibal-an kung buang ka lang ba nga lalaki, o adunay ka hinungdanon nga isulti.

(c) Unsaon nimo pagkuha sa atensyon sa imong mamiminaw? Adunay daghang mga paagi, lakip na ang mosunod: Direkta nga pag-adto, paghisgot sa usa ka hinungdanon nga kasamtangang balita, pagsulti og istorya, paghatag og dramatikong pahayag, pagkutlo sa usa ka panultihon o maalamon nga panultihon. Pananglitan, sa iyang sermon nga narekord sa Mga Buhat 17:22-31, tan-awa kung giunsa ni Pablo pagdakop ang atensyon sa iyang audience.

Ang pamaagi nga iyang gigamit mao ang DERIKTANG PAKIGPULONG; giablihan niya kini nga mga pulong:
 “Mga tawo sa Atenas...”

2. IKAW...

KUPTI ANG ATENSYON sa imong mamiminaw.

(a) Kinahanglan masundan dayon sa usa ka IKAW...

(b) Balik sa among ilustrasyon sa parke: Human sa pagsinggit HOY! moingon ka: "Ang tanan nga nagsul-ob og pula nga kamiseta o pula nga sinina, naa koy espesyal nga mensahe para nimo." Busa ang mga tawo motan-aw sa ilang kamiseta o sinina, ug kadtong nagsul-ob og pula magpadayon sa paghatag kanimo sa ilang pagtagad. Ang uban nga nagsul-ob og sayop nga kolor mobalik sa ilang gibuhad; ang imong mensahe walay kalabutan kanila.

(c) PAGHATAG sa pagtagad sa imong mamiminaw. Ang tanan nga gimik sa psgpahibalo naggamit ug usa ka prinsipyo: ANG MGA TAWO MAGTAGAD LAMANG SA UNSAY MAHIMONG KINAHANGLAN KANILA O UNSAY MAAYO KANILA – ARON MASULBAD ANG ILANG PROBLEMA O ARON MATAGBO ANG GIBATI NGA PANGINAHANGLAN. Sa IKAW... nga seksyon sa imong sermon, ang imong tumong mao ang pagpahibalo sa mga tawo nga ang imong leksyon/mensahe makahatag kanila og kaayohan.

(d) Sa mensahe ni Pablo epektibo siya nga nakadani kanimo sa iyang mamiminaw. Matikdi ang iyang kompletong pangbukas nga pahayag:

“Mga tawo sa Atenas, nasabtan ko nga sa tanang butang kamo mga relihiyoso kaayo 23 kay samtang ako miagi ug nagpalandong sa mga butang nga inyong gisimba, nakakaplag pa gani ako ug usa ka halaran nga may sinulat niini;

SA DIOS NGA WALA MAILHI.

Busa, ang Usa nga inyong gisimba nga walay kahibalo, Siya akong gimantala kaninyo.”

3. TAN-AWA?

GIYA ANG ATENSYON sa imong mamiminaw.

(a) Kung nakasiguro ka nga naa nimo ang atensyon sa imong mamiminaw, Ipadayon dayon sa imong TAN-AWA?

(b) Sa makausa pa, balik sa parke: Moingon ka, “Karon, kamong tanan nga mga pula nga kamiseta, tugoti ako nga isulti kanimo ang bahin sa labing bag-o nga sabon nga makatabang sa imong kamiseta o sinina nga mapadayon ang pagkabag-o sa kolor niini sa dugay nga panahon. Sa imong sermon, ang TAN-AWA? magpadayon sa pagpatin-aw sa imong mensahe sa punto por punto.

(c) Matikdi kon sa unsang paagi si Pablo mipadayon sa paghatag sa “mga punto” sa iyang mensahe:

24 “Ang Diyos, nga nagbuhat sa kalibotan ug sa tanang butang nga anaa niini, sanglit siya mao man ang Ginoo sa langit ug sa yuta, wala magpuyo sa mga templo nga hinimo sa mga kamot, 25 ug wala siya simbaha pinaagi sa mga kamot sa mga tawo, nga daw nagkinahanglag bisan unsa, tungod kay siya naghatag sa tanang kinabuhi, sa gininhawa, ug sa tanang butang, 26 ug gikan sa usa ka dugo ang tanang nasod sa mga tawo gitakda na nga mopuyo sa tibuok nilang yuta. mga puloy-anan, 27 aron ilang pangitaon ang Ginoo, sa paglaom nga makapangapkap sila kaniya ug makakaplag Kaniya, bisan tuod dili Siya halayo sa matag usa kanato; 28 kay diha Kaniya kita nabuhi ug naglihok ug nagbaton sa atong pagkatawo, ingon sa giingon usab sa pipila sa inyong kaugalingong mga magbabalak, ‘Kay kita usab Iyang mga kaliwat.’ 29 Busa, sanglit kita mga kaliwat man sa Diyos, kita angayng maghunahuna nga sama sa bulawan o dili sa Diyos. ug ang paglalang sa tawo.”

4. BUSA.

IPAKITA ANG ATENSYON sa imong mamiminaw.

(a) Ang konklusyon sa imong pakigpulong kinahanglang maghatag ug hagit sa mga mamiminaw sa PAG-APLIKAR sa ilang nakat-onan, usa ka hagit sa pagbuhat ug usa ka butang bahin sa impormasyon nga nadawat.

(b) Balik sa parke sa katapusang higayon: Human nako ipasabut sa akong pula nga kamiseta nga mamiminaw ang sekreto sa pagtipig sa ilang pula nga mga kolor nga perennial nga presko tan-awon - siyempre, ang sekreto mao ang usa ka produkto - unya hatagan ko sila sa oportunidad sa pagbuhat sa usa ka butang mahitungod sa impormasyon. Sultihan ko sila kung asa makuha ang produkto, ug kung magdala ko og pipila sultihan ko sila nga andam na nako kini nga ilang tan-awon, sa katapusan sa akong pakigpulong. Unya nagpasalamat ko nila sa pagpaminaw ug pagtapos sa akong pakigpulong dayon ug didto.

(c) Ang BUSA mao ang imong konklusyon diin imong gipatin-aw kon sa unsang paagi mahimong ipadapat sa imong mamiminaw ang mga kamatuoran nga bag-o lang nimo gipakita kanila. Labaw sa bisan unsang matang sa komunikasyon, ang sermon kasagarang matapos uban sa magwawali nga naghatag ug mga giya ug pagdasig bahin sa praktikal nga aplikasyon sa sermon o leksyon. Sa sermon ni Pablo atong makita ang hingpit nga importansya sa aplikasyon:

30 “Sa pagkatinuod, kining mga panahona sa pagkawalay alamag gibalibaran sa Diyos, apan karon nagsugo sa tanang tawo sa tanang dapit sa paghinulsol, 31 tungod kay siya nagtakda ug usa ka adlaw nga iyang hukman ang kalibotan diha sa pagkamatarong pinaagi sa Tawo nga iyang gitagaan ug kasegurohan niini sa tanan pinaagi sa pagbanhaw kaniya gikan sa mga patay.”

(d) Hinumdomi ang karaang panultihon? TINDOG, PAGESULTI, PAGHILOM. Lain ang nagbutang niini - K-I-S-S: KEEP IT SIMPLE, SWEETHEART.

MGA PAHINUMDOM

1. Sa naandan, ang sinulat nga komposisyon adunay tulo ka bahin: PASIUNA, LAWAS, KONKLUSYON. Ang pasiuna naglakip sa HOY! ug ang IKAW... Ang Lawas katumbas sa TAN-AWA? Ug ang Konklusyon katumbas sa BUSA.

2. Kining upat ka mga elemento makasugod kanimo sa pagpalambo sa imong wali. Adunay uban nga mga elemento, siyempre, nga kinahanglan nimong makat-unan gikan sa sukaranan nga mga libro bahin sa pag-andam ug pagpahayag sa sermon, ug kusganon ko nga giawhag ka nga tun-an kini. Apan base sa akong kasinatian, kung imong masiguro nga kining upat ka elemento anaa sa imong wali, ang imong komunikasyon kasagaran epektibo ug malampuson.

3. Ang upat ka elemento naghatag kanimo og porma o istruktura para sa imong leksyon/sermon. Ang maayong pangutana nga ipangutana mao ang: Giunsa nimo pag-andam ang leksyon/sermon gamit kining upat ka elemento? Nagsugod ka ba sa HOY! unya padayon sa IKAW... gisundan sa TAN-AWA? ug matapos sa BUSA? Sa aktuwal nga proseso sa pagpangandam, kanunay ka magsugod sa SEE. Kinahanglang unahon

nimo ang UNOD sa imong leksyon/sermon; kinahanglan nga klaro ka sa imong isulti. Human nimo makompleto ang UNOD sa imong sermon, nan imong buhaton ang angay nga PASIUNA (nga naglangkob sa imong HOY! ug IKAW...)

4. Apan mahitungod sa APLIKASYON, usa ka espesyal nga pahinumdom: Ang aplikasyon dili kinahanglan nga anaa kanunay sa katapusan sa sermon o leksyon. Sa daghang mga higayon, ang aplikasyon mahimong mas epektibo nga gipatin-aw pagkahuman o bisan kauban ang pagpadayag sa matag punto. Kung mao kana ang kahimtang, mahimo ka lang maghatag usa ka pag-recapitulate sa ulahi sa hinungdanon nga (mga) aplikasyon sa imong konklusyon.

5. Aron mapauswag ang imong kahanas sa pag-andam sa mga sermon/mga leksyon sa Bibliya, tun-i pag-ayo ang ubang mga magwawali o magsusulat. Gisugyot ko nga maminaw ka o magbasa bisan usa ka sermon kada semana sa usa ka maayong magwawali. Matikdi kon giunsa niya paggamit ang upat ka elemento sa iyang wali.

UNSAY ISULTI?

1. Apan unsa ang imong isulti sa UNOD sa imong leksyon/sermon? Asa ug unsaon nimo pagkuha ang materyal nga isulti?

2. Si propeta Jeremias naghatag kanato ug maayong panig-ingnan. Giunsa pagkuha ni Jeremias ang iyang mensahe? Atong basahon ang Jeremias 1:4-9 (NKJV):

4 Unya ang pulong sa Ginoo midangat kanako, nga nag-ingon:

5 “Sa wala pa ko ikaw buhata diha sa tagoangkan naila ko na ikaw; sa wala ka pa matawo gibalaan ko na ikaw, ug gitudlo ko ikaw nga propeta sa kanasoran.”

6 Unya miingon ako: “Ah, Ginoong Dios, tan-awa, ako dili makasulti, kay ako usa ka batan-on.”

7 Apan ang Ginoo miingon kanako: “Ayaw pag-ingon, ‘Ako usa ka batan-on,’ kay ikaw moadto sa tanan nga akong ipadala kanimo, ug bisan unsa nga akong isugo kanimo, ikaw mosulti.

8 “Ayaw kahadlok sa ilang mga nawong, kay ako uban kanimo aron sa pagluwas kanimo,” nag-ingon ang Ginoo.

9 Unya ang Ginoo mituy-od sa iyang kamot ug mihikap sa akong baba, ug ang Ginoo miingon kanako: Tan-awa, gibutang ko ang akong mga pulong sa imong baba.

3. Gikan niini nga tudling, atong timan-an:

(a) Ang pulong sa Dios midangat kang Jeremias: Ang Dios nakigsulti kaniya.

(b) Gibutang sa Dios ang Iyang mga pulong sa baba ni Jeremias: Gihatag sa Dios kaniya ang piho nga mensahe nga isulti.

4. Ang susama sa kasinatian ni Jeremias kinahanglang mahitabo kanato karon. Ang Dios kinahanglang makigsulti kanato. Ug ang Dios kinahanglan maghatag kanato sa piho nga

leksyon/sermon aron ipahayag sa mga tawo. Apan, tingali mangutana ka, sa unsa nga paagi kining duha ka butang mahitabo kanako?

IMPORTANTE SA ADLAW-ADLAW NGA QT

1. Nakadungog ka na ba sa disiplina nga gitawag og QT o DDT – Quiet Time o Daily Devotional Time? Ang QT mao ang imong personal nga panahon uban sa Dios diha sa Pulong ug Pag-ampo. Ang QT mao ang panahon nga imong gihangyo ang Dios nga makigsulti kanimo samtang nagbasa ka, nagtuon, ug namalandong sa Pulong. Ug ang QT mao ang panahon nga motubag ka sa Dios sa pag-ampo, base sa gisulti sa Dios kanimo gikan sa Iyang Pulong.

2. Pahinumdom: Ang QT dili panahon sa pagsiksik sa materyal para sa imong leksyon/sermon. Ang QT naggahin ug panahon sa Pulong ug Pag-ampo aron sa pagpakaon sa imong kaugalingong kalag. Apan samtang imong isulat kung unsa ang gisulti sa Dios kanimo sa personal, kana nga mga hunahuna ug mga panabut magsilbing mga KAMATUORAN sa BINHI nga, ubos sa pag-amuma sa Balaang Espiritu, sa umaabot mamunga sa porma sa mga leksyon o mga sermon.

3. Adunay usa ka lagda alang sa pagtudlo ug pagwali: **MAHIMO LAMANG KAMO MAGTUDLO UG MAGWALI SA KAMATUORAN NGA GITUDLO KANIMO SA BALANG ESPIRITU UG NGA IMONG PERSONAL NGA GIPAAPLIKAR SA IMONG KAUGALINGONG KINABUHI.** Kutob sa mahimo, likayi ang pagtudlo/pagwali sa kamatuoran nga wala kay eksperyensya nga kahibalo. Pipila ka mga kasulatan ang magpamatuod niini.

1 Juan 1:3: Ang among nakita ug nadungog among gipahayag kaninyo, aron kamo usab makabaton ug pakig-ambitay uban kanamo; ug sa pagkatinuod ang atong panag-uban anaa sa Amahan ug sa Iyang Anak nga si Jesu-Kristo.

Buhat 26:15-16: “Busa ako miingon, ‘Kinsa ka ba, Ginoo?’ Ug Siya miingon, ‘Ako mao si Jesus, nga imong ginalutos. 16 Apan tindog ug tindog sa imong mga tiil, kay ako nagpakita kanimo alang niini nga katuyoan, aron sa paghimo kanimo nga ministro ug saksi sa mga butang nga imong nakita ug sa mga butang nga igapadayag ko pa kanimo.

4. Samtang ang Balaang Espiritu magtudlo kanimo sa mga kamatuoran gikan sa Pulong ug samtang Siya makapahimo kanimo sa pagbuhat niini nga mga kamatuoran sa imong adlaw-adlaw nga kinabuhi, moabot ang panahon nga ang Balaang Espiritu mosil sil kanimo sa pagtudlo/pagsangyaw sa mga piho nga kamatuoran gikan niini nga tipiganan sa atong matawag nga NASINATI NGA KAMATUORAN. Mabati nimo ang dili mapugngan nga pagpugos sa imong kaugalingon nga nagpalihok kanimo sa paghatud sa mensahe nga gihatag sa Dios kanimo, sama ni Jeremias ug Pablo ug sa tanan nga tinuod nga mga propeta ug mga magwawali ug mga magtutudlo nga nasinati.

Jeremiah 20:9: Unya miingon ako, "Dili na ako maghisgot mahitungod kaniya, ni mosulti pa sa iyang ngalan." Apan ang Iyang pulong diha sa akong kasingkasing sama sa nagdilaab nga kalayo nga gitakpan sulod sa akong mga bukog; Gikapoy ko sa pagpugong niini, ug dili nako mahimo."

1 Mga Taga-Corinto 9:16: Kay kon ginawali ko ang Maayong Balita, wala akoy ikapasigarbo, kay ang kinahanglan kay gitugyan man kanako; oo, alaut ako kon dili ko iwali ang maayong balita!

5. Busa, hinungdanon kaayo alang kanimo ang pagpadayon sa usa ka adlaw-adlaw nga Hilum nga Oras o Adlaw-adlaw nga Panahon sa Debosyonal. Gipakita sa panukiduki nga ang usa ka nag-unang hinungdan sa pagkapakyas sa misyonaryo sa natad sa misyon mao ang pagpasagad sa QT. Isip usa ka magtutudlo / magwawali kini kinahanglan nga magsilbi nga usa ka pasidaan alang kanimo. Sa ubos usa ka sample nga QT o DDT Guide.

UNSAON PAGGAMIT SA A-C-T-S-S DEBOTIONAL NGA GIYA

PASIUNA

Adunay daghang mga tabang ug mga kahimanan alang sa personal nga debosyon nga magamit karon. Apan bisan unsa nga kahimanan ang imong gamiton, ang imong oras sa debosyonal kinahanglan maglakip sa PAGBASA SA PULONG (Ang DIOS nakigsulti kanimo) ug PAG-AMPO (nakigsulti ka sa DIOS). Mahimo nimong sulayan ang Debosyonal nga Giya nga gitawag ug *A-C-T-S-S*, nga naghiusa sa imong pagbasa sa Bibliya sa imong pag-ampo sa natural nga paagi; ang imong mga nadiskobrehan diha sa Pulong nahimong "gatong" sa imong pag-ampo. Sunda ang TULO ka LAKANG sa paggamit sa *A-C-T-S-S* nga Debosyonal nga Giya (sample nga porma sa ubos).

LAKANG 1: PREPARASYON

(1) **PANAHOON UG LUGAR:** Ang imong debosyonal nga oras mao ang imong adlaw-adlaw nga gitakda nga pakigkita sa labing importante nga Persona sa tibuok uniberso -- ang Dios! Busa, kinahanglang mopili ka ug oras ug dapit (pananglitan, oras: 5 a.m.; dapit: sa akong kwarto); ug sa dili pa matulog sa miaging gabii, ibutang na ang mga butang nga imong gikinahanglan (Bibliya, pluma, kuwaderno) sa lamesa duol sa imong higdaanan. Determinado nga mahimong tukma sa panahon ug matitud-anon sa imong pakigkita uban sa Dios. Ang sekreto sa pagmata og sayo mao ang pagkatulog og sayo. Ang pagtan-aw sa telebisyon hangtod sa kagabhion mao ang pinakagrabe nga kaaway sa makanunayon nga oras sa debosyonal. Pahinumdom: Ang ubang mga tawo mas sayon nga maghimo sa ilang debosyonal nga oras sa gabii, sa dili pa matulog. Ang importante nga butang mao ang paggahin ug usa ka siguro nga oras ug lugar, ug BUHATA KINI... matitud-anon, makanunayon!

(2) **KASULATAN NGA BASAHON:** Pagpili ug seksiyon sa Kasulatan nga basahon, ug pagdesisyon kon pila ang imong basahon kada adlaw. Usa ka lagda sa kumagko mao ang

pagbasa og usa ka kapitulo kada adlaw; apan ang pipila ka mga kapitulo taas ug ikaw adunay panahon sa pagbasa lamang sa katunga sa usa ka kapitulo. Para sa mga nagsugod among gisugyot nga magsugod ka sa Basahon sa Mga Salmo o sa Ebanghelyo ni Juan.

(3) SUGOD SA MUBO NGA PAG-AMPO: Sugdi ang imong panahon sa debosyonal pinaagi sa mubo nga pag-ampo sama niini: "Amahan sa langit, ania ako aron makigkita kanimo karong buntaga. Palihog pakigsulti kanako gikan sa Imong Pulong."

LAKANG 2: PAGBASA

(1) BASAHA ANG KASULATAN: Basaha ang tibuok kapitulo sa imong normal nga gikusgon sa pagbasa.

(2) PUN-A ang A-C-T-S-S GIYA: Human sa imong unang pagbasa, pamalandonga ang kapitulo sa ikaduhang higayon aron matubag ang mga pangutana sa imong A-C-T-S-S nga giya.

LAKANG 3: PAG-AMPO

(1) Human nimo matuman ang imong A-C-T-S-S Giya, mag-ampo ka, gamit ang imong mga tubag isip basihan sa imong Pagdayeg, Pag-ila sa mga Sala, Pagpasalamat, ug Pagpangayo. Timan-i: Ang imong pag-ampo dili angay limitado sa imong mga tubag; imbis, gamita ang imong mga tubag isip sinugdanan ug inspirasyon alang sa pag-ampo nga giya sa Espiritu.

(2) Human sa pag-ampo, isulat ang imong gipili nga bersikulo sa Kasulatan sa usa ka kard o piraso sa papel; dad-a kini uban kanimo sa imong bulsa, ug sulayi nga basahon kini, o sag-ulohon, ug pamalandonga kini sa matag higayon nga ikaw adunay pahulay sa tibuok adlaw.

Sugyot: Mahimo nimong paliton ang imong kaugalingon og notebook diin irekord ang imong A-C-T-S-S nga mga nadiskobrehan ug mga hangyo sa pag-ampo, ug diin isulat ang mga tubag sa pag-ampo nga imong nadawat gikan sa Dios.

A-C-T-S-S

**Usa ka Giya sa Adlaw-adlaw nga Debosyonal
Kasulatan para Karon: _____**

ADORATION (PAGSIMBA): Unsa nga hiyas o hiyas sa Dios (Ang Amahan, si Jesu-Kristo, ang Balaang Espiritu) ang makita gikan niini nga tudling?

CONFESSION (KUMPISAL): Samtang nagtan-aw ko sa samin sa Pulong sa Diyos, nakakita ba kog sala sa akong kinabuhi nga kinahanglan nakong ikumpisal ug biyaan? Usa ka sugo nga tumanon? Usa ka relasyon nga kinahanglan nakong

ayohon? Usa ka tawo o sitwasyon nga kinahanglan nakong tabangan? Maayong ehemplo nga sundon? Dili maayo nga ehemplo nga likayan?

THANKSGIVING (PAGPASALAMAT): **Unsang buhat o panalangin sa Dios (sa paglalang, sa nangagi o karon nga mga panghitabo sa kalibutan, sa akong kinabuhi o sa kinabuhi sa uban) ang gipahinumdoman ko niining Kasulatan nga akong pasalamatan?**

SUPPLICATION (PAG-AMPO): *Unsang mga panginahanglan o mga sitwasyon (sa akong kinabuhi, sa laing tawo, sa kalibotan sa akong palibot) nga kini nga Kasulatan nagdasig kanako sa pag-ampo? Gikan niini nga Kasulatan, unsa nga saad ang mahimo nakong angkonon alang niini nga mga panginahanglan/mga sitwasyon?*

KASULATAN: Para sa I-memorya o para sa pagpamalandong.

ESPIRITUWAL NGA LISTAHAN

1. Isulat ang imong mga hunahuna ug nadiskobrehan sa panahon sa imong Hilum nga Panahon. Agi og dugang sa pagpuno sa A_C_T_S_S QUIET TIME GIYA, paghupot usab og personal nga espirituhanong listahan. Sa imong listahan isulat kung giunsa ang imong adlaw, kung giunsa ang pagbuhat sa Dios sa imong kinabuhi o giunsa nimo pag-observe ang pagbuhat sa Dios sa kinabuhi sa ubang mga tawo; isulat ang imong mga hunahuna, mga pangutana; irekord ang mahinungdanong mga ideya ug mga kinutlo gikan sa imong mga basahon.
2. Mahimo nimong tipigan ang lahi nga notebook para sa mga istorya ug mga ilustrasyon. Ang usa ka praktikal nga sugyot mao ang pagbaton ug gamayng notebook ug bolpen sa imong bulsa sa tanang panahon aron imong masulat ang mga hunahuna ug mga istorya nga imong makita nga makapaikag. Ang istorya giasoy bahin kang Charles Spurgeon, nga nailhan sa kasaysayan ingong “prinsipe sa mga magwawali”, nga nagbutang pa gani siya ug bolpen ug papel tupad sa iyang higdaanan aron nga bisan sa gabii, kon makamata siya nga may ideya, mahimo niya kining isulat.
3. Sa makausa pa, mao kini ang pagsugod nimo sa pagtigom og materyal para sa UNSAY ISULTI. Sa Ikaduhang Bahin sa atong kurso maghisgot pa kita kon unsay itudlo ug isangyaw.

A BIBLICAL & DEVELOPMENTAL MODEL OF DISCIPLEMAKING By Bien A. Llobrera, based on Gene Tabor's "Focus Chart"								
DISCIPLE	3 STAGES OF GROWTH (1 JOHN 2:12-17)				GOAL			
	SPIRITUAL BABY Focus: <i>Security</i> Key: <i>Faith</i> Arena of Conflict: <i>Basic Needs</i> Major Temptation: <i>Lusts of the Flesh</i>	SPIRITUAL YOUTH Focus: <i>Victory</i> Key: <i>Hope</i> Arena of Conflict: <i>Values</i> Major Temptation: <i>Lusts of the Eyes</i>	SPIRITUAL PARENT Focus: <i>Quality</i> Key: <i>Love</i> Arena of Conflict: <i>Relationships</i> Major Temptation: <i>Pride of Life</i>	IN THIS LIFE MATURE IN CHRIST (Eph. 4:12, 14-16; Col. 2:6,7)		BEYOND THIS LIFE PERFECT LIKE CHRIST (Eph. 4:13; Rom. 8:29-30)		
DISCIPLEMAKER	REPROOF	CORRECTION	TRAINING					EQUIPPING
DOCTRINE (TEACHING)								
GOSPEL (SALVATION)								
WORD OF GOD (BIBLE) – 2 TIMOTHY 3:15-17								

IKADUHANG BAHIN
UNSAY ITUDLO UG IWALI

PUNDASYON

1. Among gihulagway kini nga paagi sa Kristohanong pagtudlo ug pagsangyaw isip biblikanhon ug kalamboan.

2. *Biblikal* tungod kay gikuha niini ang tibuok Kasulatan (ang Bibliya) isip tinubdan ug sukaranan sa pagtudlo ug pagsangyaw (2 Timoteo 3:1-17).

(a) Ang Pulong sa Dios sa Daang Tugon: Genesis 1; Josue 1:8; Deuteronomio 11:18-28; Salmo 1:1-3; 19:7-11; 33:6; 119:9-11, 89, 105, 130; Isaias 55:10-11; Jeremias 1:4-12; 23:29-29; Ezequiel 37:1-14; Zacarias 1:5-6

(b) Ang Pulong sa Dios sa Bag-ong Tugon: Mateo 24:35; Lucas 24:44-47; Juan 1:1, 14; 6:63; 12:47-50; 17:6-8, 17; Buhat 8:4; 20:32; Efeso 6:17; Colosas 3:16; 1 Tesalonica 2:13; 2 Timoteo 4:2; Hebreohanon 4:12-13; Santiago 1:21-25; 1 Pedro 1:23-25; Pinadayag 19:11-16 .

3. *Kalamboanl* tungod kay nagsugyot kini og usa ka programa sa pagtudlo ug pagsangyaw nga nagtumong sa pagtagbo sa mga panginahanglan sa paglambo sa usa ka Kristohanon samtang siya nag-uswag sa tulo ka ang-ang sa espirituhanong pagtubo sama sa gihulagway sa 1 Juan 2:12-14.

(a) Ang dili mausab nga tumong sa magtutudlo/magwawali mao ang pagtabang sa mga tigpaminaw nga motubo nga tinuyo ug makanunayon gikan sa unang yugto ngadto sa ikatulong yugto aron makaabot sa kataposang tumong sa hingpit nga pagkahamtong diha kang Kristo.

(b) Ang magtutudlo/magwawali kinahanglang mahibalo sa unang yugto sa paglambo ang anaa sa mga tigpaminaw ug makahibalo unang yugto sa paglambo sa bahin sa mga tigpaminaw nga gitumong sa leksyon/sermon nga mahimamat.

UNOM KA BAHIN SA PAGTUDLO UG PAGWALI

4. Ang Bibliya mao ang balaanong inspirado nga giya alang sa pagtuo, katuyoan, ug buhat sa Kristohanon nga disipulo, ilabina sa lima ka bahin: Kaluwasan; Doktrina; Pagbadlong; Pagtul-id; Paghanas; Pagsangkap. Ang atong pagtudlo ug pagsangyaw mahimong magpasiugda sa usa sa unom ka bahin sa usa ka partikular nga leksyon/sermon, apan sa samang leksyon/sermon ang tanang unom ka bahin mahimong matandog sa usa ka paagi (2 Timoteo 3:15-17).

(a) *Ebanghelyo: Kaluwasan* – aron ipakita sa mga dili Kristohanon ang dalan sa kaluwasan.

TIMAN-I:

(1) Sa ulahi, bisan unang yugto sa kamatuoran nga mahimo nimong itudlo/gisangyaw ngadto sa mga magtutuo, kanunay sa usa ka paagi (mubo o mas taas pa) magdala sa kamatuoran sa Ebanghelyo sa kaluwasan pinaagi sa grasya pinaagi sa pagtuo. Likayi ang pagtudlo/pagwali sa kamatuoran sa Bibliya isip usa ka moral nga kodigo sa pamatasan nga kinahanglang buhaton sa mga magtutuo aron padayon nga maangkon ang pabor sa Diyos sa bisan unsang porma. Hinoon, itudlo/isangyaw ang pagkamasinugtanon sa kamatuoran sa Bibliya ingon nga gugma sa magtotoo ug pasalamat nga tubag sa walay bayad nga gasa sa Dios sa kaluwasan (1 Juan 4:19, NKJV). Sama ka importante, itudlo/isangyaw nga ang pagsunod sa kamatuoran sa Bibliya posible lamang sa bug-os nga pagsalig sa makaayo nga grasya sa Dios pinaagi sa gahum sa Balaang Espiritu (Filipos 2:14; 1 Juan 5:2-5):.

- (1) Kinahanglang aduna kay bug-os ug lig-ong eksperyensiyal nga pagsabot sa kinauyokan nga mga kamatuoran sa Ebanghelyo ingon sa gipatin-aw sa sulat ni Pablo ngadto sa mga taga-Roma. Ang MGA DEBOSYON PARA SA MGA TINUN-AN GIKAN SA MGA TAGA ROMA makatabang nimo sa pagsugod niini nga panaw padulong sa pagkahanas sa kinauyokan nga mga kamatuoran sa Ebanghelyo (tan-awa sa ubos kon unsaon pag-angkon og libre nga soft).
- (b) *Doktrina* – sa pagpakita sa mga magtotoo sa mga kamatuoran sa pagtuo; sa pagtudlo sa mga magtotoo sa direksyon nga ilang adtoan.
- (c) *Pagbadlong* – sa pagpasidaan sa mga magtotoo kon sila moadto sa sayop nga direksyon; aron mapugngan sila sa pagpadayon sa sayup nga direksyon.
- (d) *Pagtul-id* – aron ipakita sa mga magtutuo kung unsaon pagbalik sa kamatuoran ug balik sa husto nga direksyon.
- (e) *Pagbansay* – sa pagbansay sa mga magtotoo sa pagpabilin sa husto nga dalan ug sa pagpadayon kanila sa husto nga direksyon.
- (e) *Pagsangkap* – sa pagsangkap sa mga magtotoo sa kahibalo, mga kahanas, mga hiyas sa kinaiya, ug mga kapanguhaan alang sa kinabuhi ug ministryo.

PAGTUDLO UG PAGWALI

5. *Pagtudlo* mao ang pagpaambit sa WALAY KATAPUSAN NGA PULONG o ang tibuok tambag ug pagpadayag sa Dios gikan sa Genesis hangtod sa Pinadayag sa usa ka sunodsunod nga sistematikong paagi.
- (a) Ang tumong sa pagtudlo mao ang bug-os nga kahibalo sa Bibliya ug bug-os nga pagsunod sa kahibalo nga nakab-ot. Kinahanglang adunay padayon nga pagtuon sa Bibliya sa tanang matang sa lain-laing ang-ang nga nagtumong sa paggiya sa mga magtotoo ngadto sa pagkahanas sa Bibliya – pag-survey sa Bibliya, pag-survey sa Daang Tugon, pag-survey sa Bag-ong Tugon, pagtuon sa mga pundok sa libro (pananglitan, Pentateuch; Mga Libro sa Balak sa Daang Tugon; Mga Ebanghelyo); pagtuon sa indibidwal nga mga libro; doktrinal nga mga pagtuon; sunodsunod nga pagkadisipulo nga kurso sa pagtuon sa Bibliya nga mogiya sa usa ka magtotoo latas sa tulo ka ang-ang sa pagkadisipulo (Pagkabata, PagkaBatan-on, PagkaGinikanan).
- (b) Mga Ilustrasyon: Ang pagtudlo sama sa mekaniko sa pagmentinar nga regular nga nagmentinar sa sakyanan nga anaa sa kondisyon sa pagtrabaho. O usa ka kusinero nga nag-andam ug balanse nga programa sa pagkaon alang sa himsog nga mga tawo.
6. *Pagwali* mao ang paghatud sa TINUOD NGA PULONG, ang mensahe nga gikinahanglan sa karon nga kahimtang.

(a) Samtang ang magtutudlo sistematikong pag-uswag gikan sa sinugdanan hangtud sa katapusan, ang magwawali mahimong gigiyahan sa Balaang Espiritu sa pagkuha sa usa ka kasulatan o kamatuoran gikan sa bisan asa sa Biblia ug magamit kini sa panginahanglan sa takna. Kasagaran, kini mga topikal o teksto nga mga sermon. Ang ekspositori nga pagwali maoy kombinasyon sa pagtudlo ug pagsangyaw kay kini naghigot sa mas dako nga yunit sa kasulatan (pananglitan, usa ka yawe nga kapitulo nga gitagad sa bersikulo por bersikulo sulod sa usa ka yugto sa panahon, mga semana, mga bulan, o bisan mga tuig! Kasagaran, ang ekspositori nga pagsangyaw naghigot sa sunodsunod nga tibuok nga basahon. ang tukma sa panahon nga pulong nga gikinahanglan niining KARON nga kritikal nga takna, ug PAGPAHIBALO mahitungod sa umaabot nga mga panghitabo nga kinahanglan mahibaloan sa mga magtotoo aron maandam alang nianang MOABOT nga kritikal nga takna Karong adlaw, ang Balaang Espiritu ingon sa kasagaran sa paghatag sa gasa sa PAGPAHIBALO diha sa pagsangyaw, pagpatin-aw ug paggamit sa kamatuoran nga gipadayag na ug narekord sa Bibliya (Juan 14:26, ang Espiritu sa kanunay gihatag sa KINAHANGLAN). nakasabut ug naghubad sa panagna nga natala na sa Bibliya (Daniel 12:9-10) Apan tingali adunay mga panagsa nga mga higayon nga ang mga magtutuo magkinahanglan sa giya sa Balaang Espiritu pinaagi sa gasa sa PAGESULTI-UNANG (Juan 16:13; Buhat 11:27-30, matikdi nga si Agabus wala magpatin-aw sa bisan unsang narekord nga tagna sa Bibliya).

(b) Mga Ilustrasyon: Ang pagsangyaw maoy sama sa mekaniko sa troubleshooter nga nagsusi kon unsay problema sa sakyanan sa dihang kini maguba ug masulbad ang problema. O usa ka dietician nga nagreseta sa usa ka espesyal nga plano sa pagkaon alang sa usa ka tawo nga adunay piho nga panginahanglanon sa kahimsog.

TUMONG

7. Ang katapusang tumong sa pagtudlo ug pagwali mao ang pagdala sa tanang magtotoo ngadto sa hingpit nga pagkahamtong diha kang Kristo.

(a) Ang tanang pagpanudlo ug pagsangyaw kinahanglang tumong sa pagtabang sa mga mamiminaw sa pagpadapat sa mga kamatuoran nga nakat-onan. Ang kamatuoran kinahanglang mosulod pinaagi sa mga mata ug duggan, ngadto sa utok, ngadto sa kasingkasing, ug mogawas pinaagi sa baba ug mga kamot ug mga tiil.

(b) Busa, ang pagtudlo ug pagsangyaw kinahanglang hatagan ug gahom sa Balaang Espiritu, maligo sa pag-ampo, ug suportahan sa ehemplo sa kinabuhi sa magtutudlo/magwawali.

PROSESO

8. Ang proseso sa pagkahimong sama ni Kristo naglakip sa pagtubo sa tulo ka dagkong mga ang-ang, ingon sa gihulagway gikan sa mga yugto sa paglambo sa pisikal nga pagtubo. (Mihunong ko aron ilhon ang akong utang sa akong magtutudlo, si Gene Tabor,

kanhi misyonaryo sa Navigators sa Pilipinas kinsa, sa akong masulti, nagpayunir niini nga pamaagi sa paglambo. Ang pagtambal sa ubos mao ang akong bersyon niini nga pamaagi. Ang akong REVISED NEWLIFE DISCIPLESHIP SERIES (12 ka libro) gidesinyo sa paggiya sa usa ka tawo latas sa tulo ka yugto sa serye (tan-awa sa ubos para sa paglantaw gikan sa taas).

9. Ang 1 Juan 2:12-14 naghatag ug tulo ka yugto sa espirituwal nga pagtubo: bata, pagkabatan-on, ginikanan; gipasabot mao ang panginahanglan sa matag yugto:

- (a) ANG BATA nagkinahanglan ug kasegurohan
- (b) ANG KABATAN-ONAN nagkinahanglan og kadaugan
- (c) ANG GINIKANAN nanginahanglan ug kalidad

10. Ang 1 Juan 2:15-17 nagpadayag sa tulo ka bahin sa mga tentasyon; Ang 1 Mga Taga-Corinto 13:13 naghatag sa katugbang nga Kristohanong hiyas sa pakigbatok sa matag dapit:

- (a) *Ang kailibgon sa unod* naghigot sa nag-unang panginahanglan sa tawo; ang pagtuo makapaarang sa batang Kristohanon sa pagdawat sa mga tagana sa Diyos alang sa maong mga panginahanglan.
- (b) *Ang kaibog sa mga mata* naghigot sa sistema sa bili sa usa ka tawo; ang paglaom naghatag sa batan-ong Kristohanon ug realistiko nga sukaranan alang sa malungtarong mga prinsipyo.
- (c) *Ang garbo sa kinabuhi* naghigot sa mga relasyon; Ang gugma nagsangkap sa ginikanan nga Kristiyano nga makig-uban sa makahuluganon ug mabungahon sa tanan.

11. TIMAN-I: Ang pagtuo, paglaum ug gugma maoy mga hiyas nga makat-unan ug magamit sa usa ka tinun-an sa tanang yugto sa Kristohanong panaw, apan ang usa ka piho nga hiyas daw naghatag ug espesyal nga kapanguhaan aron matubag ang gamut nga isyu sa katugbang nga yugto sa kalamboan. Busa:

- Aron maangkon ang kadaugan batok sa kailibgon sa unod, ang usa ka espirituhanong BATA kinahanglan nga motubo diha sa PAGTOO;
- Aron makaangkon ang kadaugan batok sa kailibgon sa mga mata, ang usa ka espirituhanong KABATAN-ONAN kinahanglan nga motubo diha sa PAGLAUM;
- Aron maangkon ang kadaugan batok sa garbo sa kinabuhi, ang usa ka espirituhanong GINIKANAN kinahanglan nga motubo diha sa GUGMA.

BUNGA SA ESPIRITU

12. Ang moral nga mga hiyas (bunga) sa Balaang Espiritu (Galacia 5:22-23) mao ang dugang nga pagpahayag sa tulo ka mga hiyas sa pagtuo, paglaum ug gugma. Mahimo natong isipon ang siyam ka pilo nga bunga sa Balaang Espiritu ingon nga nagpalahi nga marka sa usa ka tinun-an nga nakab-ot sa hapit sa hingpit nga pagkahamtong sa ikatulo nga yugto. Ang hingpit nga pagkahinog sa siyam ka pilo nga bunga moabut sa Ikaduhang Pag-anhi diin ang hingpit nga pagkahamtong diha kang Kristo maangkon.

13. Ang usa ka paagi sa pagtan-aw sa siyam ka pilo nga bunga sa Espiritu mao ang pagtan-aw kanila nga nagtinagurha: ang unang tulo nag-una nga naghigot sa atong relasyon sa Dios; ang ikaduha nga tulo, uban sa atong relasyon sa ubang mga tawo; ang katapusan nga tulo, uban sa among relasyon sa among kaugalingon. Ang materyal sa ubos makita sa Bag-ong Kinabuhi sa Pagdispulo /Pagtuon Libro 5, Leksyon 6. Atong tun-an kini nga leksyon aron madala kining mga bahin sa pagtubo nga kinahanglan natong kanunay nga hatagan og gibug-aton sa lain-laing mga sitwasyon uban sa mga tumatan-aw sa lain-laing ang-ang sa pagkahamtong.

(a) GUGMA, KALIPAY, KALINAW: RELASYON SA DIOS

- *GUGMA.* Himoa nga gugma ang nagkontrol nga kadasig ug emosyon sa imong kinabuhi. Bisan unsa pa ang kahimtang, bisan kinsa ang tawo nga nahilambigit, pahinumdumi kanunay ang imong kaugalingon: Ania ako aron higugmaon ang Dios; ug ania ako aron mahimong agianan sa gugma sa Dios sa ubang mga tawo.
- *KALIPAY.* Ang kalipay mao ang pagtagamtam sa nagapabilin nga presensya sa Dios. Salmo 16:11: "Imong gipaila kanako ang dalan sa kinabuhi; sa Imong presensiya anaa ang kahupnganan sa kalipay; sa Imong tuong kamot adunay mga kalipayan hangtod sa kahangtoran." Bisan unsa pa ang sitwasyon, bisan kinsa ang tawo nga nalambigit, ingna sa imong kaugalingon: Ang Dios ania, ug ako makatagamtam sa Iyang presensya; ug akong ipaambit ang Iyang pakigdait sa uban niini nga sitwasyon. Kini maoy kinaiya sa tinuod nga kalipay sa kinabuhi ug sa tanang butang nga dala niini ingong mga panalangin sa Diyos.
- *KALINAW.* Ang kalinaw anaa sa labaw nga pagkamaayo, kaalam, ug gahom sa Diyos; kini adunay pagsalig nga ang Roma 8:28 kanunay nga tinuod. Bisan unsa pa ang sitwasyon, bisan kinsa ang tawo nga nalambigit, ingna: Ang Dios nagabuhat alang sa Iyang himaya ug alang sa kaayohan sa tanan niini nga sitwasyon.

Ang usa ka Kristohanon nga naghupot sa gugma, kalipay, ug kalinaw diha sa walay hunong nga pakig-uban sa Diyos adunay igong kahinguhaan sa pagbuntog sa negatibong mga kahimtang.

(b) PAGPAILOB, KAAYO, PAGKA-MAAYO: ATONG RELASYON SA UBANG TAWO.

- *PAGPAILOB o ang hataas-nga-pailob, kon gamiton sa Diyos, kasagarang naghulagway sa kinaiya sa Diyos sa pagpugong sa Iyang kasuko. Ang Dios dili dali mosilot sa mga tawo; Naghatag siya og daghang kahigayonan -- maingon sa mga tawo, daghan kaayong kahigayonan -- para sa mga makasasala nga maghinulsol. Subong isa ka Cristianong balatyagon, ang pagkamainantuson nagakahulugan sing pareho nga butang, isa ka panimuot sang pagpailob nga nagahatag sa mga tawo sing madamo nga kahigayunan nga kinahanglan nila nga magbag-o.*
- *KAAYO. Samtang ang hataas-nga-pailob nagpugong sa silot nga angay sa mga tawo, ang pagkamabinati-on naghatag kanila sa kaayohan nga dili angay kanila. Niini nga diwa, ang kalulot katumbas sa grasya, nga dili takos nga pabor. Mahimong dili takos ang mga tawo sa imong pagsabot o tabang o kapasayloan o panaghigalaay, apan ihatag gihapon nimo kini, tungod lang kay ang kabuotan sa Balaang Espiritu midagayday kanimo.*
- *PAGKA-MAAYO, kon gamiton sa Diyos, nagtumong sa Iyang hingpit nga kinaiya nga maoy tinubdan sa Iyang maayong mga buhat ug mabinati-ong pakiglabet sa mga tawo. Kon gamiton sa Kristohanon, ang pagkamaayo mao ang moral nga kahamili nga gihatag kaniya sa Balaang Espiritu; ug tungod niini nga moral nga kamaayo, ang Kristohanon maninguha sa pagbuhat ug maayo ngadto sa ubang mga tawo ug sa pagpangita sa ilang labing taas nga kaayohan.*

Kining tulo ka mga kinaiya may kalambigitan sa usag usa. Ang pailob makapahimo sa Kristohanon sa pag-agwanta sa masulayong mga buhat ug mga kinaiya sa uban; ang pagkamabinati-on makapahimo kaniya sa pagtan-aw sa laing tawo ingon nga usa ka tawo nga angay hatagan og panalangin; ang pagkamaayo makapahimo sa Kristohanon sa paghatag sa maong mga panalangin, gikan sa mga bahandi sa kaayohan sa Diyos diha kaniya.

(c) PAGKAMATINUD-ANON, KALUMO, PAGPUGONG SA KAUGALINGON: ATONG RELASYON SA ATONG KAUGALINGON

- *PAGKAMATINUD-ANON hugot nga gihigot sa pagtuo. Ang pagtuo mao ang imong pagsalig nga masaligon sa pagkamasaligan sa Pulong sa Dios; Ang*

pagkamatitud-anon mao ang imong pagpasalig sa uban nga sila makapahulay nga masaligon sa imong pulong sa saad.

- *ANG KALUMO o kaaghop maoy usa ka hiyas ni Kristo (Mateo 11:29); kini mao ang pagpakita sa pagkamapainubsanon samtang adunay gahum ug awtoridad. Ang malumo nga Kristohanon nahibalo nga lig-on siya sa Ginoo, apan gigamit niya kini nga kusog aron mahimong sulugoon sa uban.*
- *ANG PAGPUGONG SA KAUGALINGON nindot nga gihulagway pinaagi sa pagpugong sa kaugalingon sa tanang butang, nga ginabansay sa usa ka atleta ngadto sa iyang kaugalingon samtang nagbansay (1 Cor. 9:25).*

Ang usa ka Kristohanon nga naghupot sa pagkamatitud-anon, kalumo, ug pagpugong-sa-kaugalingon may kalabotan sa iyang kaugalingon dili maglisod sa paghupot ug positibong relasyon uban sa iyang kaugalingon ug sa uban.

WALO KA LAKANG NI PEDRO

14. Ang 8 ka Lakang sa pagkahamtong nga makaplagan sa 2 Pedro 1:5-7 naghatag ug dugang mga detalye bahin sa mga hiyas sa kinaiya nga kinahanglang ugmaron sa usa ka tinun-an sa matag lakang (sama sa hagdanan) aron mahimong hamtong, mabungahong tinun-an.

15. Usa ka paagi sa pagtan-aw sa walo ka mga hiyas sa kinaiya mao ang pagtan-aw kanila ingon nga nasinati sa nagkalawom nga lebel samtang ang usa ka Kristohanon naghamtong. Ang mga lebel nga gihatag sa ubos kay sugyot lang dili kompleto, ug siguradong dili dogmatiko! Mahimo nimong nabasa kini nga materyal sa lain nga bahin sa kini nga serye sa pagtuon, apan maayo alang kanimo nga ibutang kini sa imong hunahuna kung nangita ka / nagsiksik sa mga hilisgutan alang sa usa ka sermon o leksyon sa Bibliya.

(a) PAGTOO

Lebel 1. Pagtoo alang sa kaluwasan.

Lebel 2. Pagtoo alang sa materyal nga mga panginahanglan.

Lebel 3. Pagtoo alang sa kadaugan batok sa sala.

Lebel 4. Pagtoo alang sa mabungahon nga serbisyo.

(b) HIYAS

Matikdi: Ang pinamubo nga usa ka gidak-on nga Dictionary of Theology of the New Testament nagkomento:

Sa Filipos 4:8, gibutang ni Pablo kini sunod sa "pagdayeg" sa usa ka serye uban sa "unsay tinuod" ug uban pa, ug kung ang serye adunay pang-relihiyosong kahulugan, ang iyang gipasabot mao ang kahusayan nga ang mga matarung kinahanglan ipakita sa

kinabuhi ug kamatayon. 4:8 Si Pablo gibutang kini sunod sa "pagdayeg" sa usa ka serye uban sa "unsa ang tinuod" ug uban pa, ug kung ang serye adunay pang-relihiyosong tono, ang iyang gipasabot mao ang kahusayan nga ang mga matarung kinahanglan ipakita sa kinabuhi ug kamatayon. Ang parehas nga prinsipyo magamit sa 2 Pedro 1:5 sa espiritu sa usa ka sekular nga paralel nga mahimong magpasabot og "balaodnon", samtang ang usa ra ka bersikulo (1 Pedro 2:9) ang konteksto nagpasabot og "pagpahayag sa kaugalingon" (e.) o "kapopular" (f.). Ang paghiusa sa "kaayo" ug "pagpahayag sa kaugalingon", sa pagtubo sa pagdisipulo kini nagpasabot og "pagkamatarong", "pagkamapainubsanon", "integridad" sa pagpanumpa nga gipakita sa padayon nga paningkamot padulong sa pagkahamtong.

Lebel 1. Pagpasalig sa hingpit nga Pagka Ginoo ni Kristo.

Lebel 2. Pagtugyan sa mga kadudahan nga batasan.

Lebel 3. Paningkamot alang sa pagkamaayo sa motibo, kinaiya, hunahuna, aksyon.

Lebel 4. Nagtinguha nga matuman ang kadaghanan sa akong mga gasa ug mga oportunidad.

(c) KAHIBALO

Lebel 1. Makaluwas nga kahibalo sa Ebanghelyo.

Lebel 2. Mga prinsipyo sa pagkadisipulo, mga disiplina, mga pamaagi, mga kahanas.

Lebel 3. Lig-on nga pagsabot sa mga nag-unang tema sa Bibliya ug sa sukaranang Kristohanong mga doktrina.

Lebel 4. Nagtubo nga kasinatian sa kahibalo sa Dios.

(d) PAGPUGONG SA KAUGALINGON

Lebel 1. Pagpaubos sa pisikal nga mga tinguha ngadto sa espirituhanong mga mithi.

Lebel 2. Pagdumili sa mga lehitimong kalipayan alang sa pagbansay sa pagkadisipulo.

Lebel 3. Mga gana nga kontrolado sa Balaang Espiritu – pisikal, emosyonal, mental.

Lebel 4. Pagtugyan sa akong mga katungod sa pagtugot sa Dios sa pagbuhat sa Iyang kaugalingong paagi ug panahon.

(e) PAILOB

Lebel 1. Dili mureklamo kung naa sa tentasyon, pagsulay ug paglutos.

Lebel 2. Pag-antos sa mga kahuyang, kagahi sa ulo, ug mga kapakyasan sa mga tawo.

Lebel 3. Pagpabilin sa usa ka trabaho hangtod nga kini mahuman.

Lebel 4. Paghulat sa kabubut-on ug mga saad sa Dios nga matuman.

(f) PAGKA DIOSNON

Lebel 1. Pagdumot sa sala.

Lebel 2. Pagkahadlok sa disiplina sa Dios.

Lebel 3. Nagtinguha sa pag-uyon ug ganti sa Dios.

Lebel 4. Paghigugma sa Dios alang sa Iyang Kaugalingon.

(h) INIGSOON NGA KAAYO

- Lebel 1. Dili pagpasakit o pagpabug-at sa uban.
- Lebel 2. Paghatag sa akong mahatag.
- Lebel 3. Libre nga nagpaambit sa tanan nga naa nako.
- Lebel 4. Pagpalig-on sa usag usa.

(i) GUGMA

- Lebel 1. Pagtugyan sa bililhong mga kabtangan aron sa pagtabang sa mga panginahanglan sa uban.
- Lebel 2. Pagtabang sa uban nga molambo unahan nako.
- Lebel 3. Pagkinabuhi aron sa pag-alagad sa uban.
- Lebel 4. Mamatay aron mabuhi ang uban.

ANG BLAANG ESPIRITU
-- ANG GAHUM SA PAGWALI UG PAGTUDLO

Sa daghang mga dapit sa tibuok niini nga kurso, ang hingpit nga importansya sa gahum sa Balaang Espiritu gihatagan og gibug-aton. Duha ka mahinungdanong mga kasulatan (usa sa Daang Tugon ug usa sa Bag-ong Tugon) naghatag og gibug-aton niini nga importansya:

Daang Tugon: Zacarias 4:6 – Busa siya mitubag ug miingon kanako: “Kini mao ang pulong ni Jehova kang Zorobabel: ‘Dili pinaagi sa kusog ni pinaagi sa gahom, kondili pinaagi sa Akong Espiritu,’ nagaingon si Jehova sa mga panon.

Bag-ong Tugon: Mga Buhat 1:8 – “Apan kamo makadawat ug gahum sa diha nga ang Balaang Espiritu mokunsad na kaninyo, ug kamo mahimo nga akong mga saksi sa Jerusalem, ug sa tibuok Judea ug Samaria, ug hangtud sa kinatumyan sa yuta.”

Busa, kami nag-awhag kanimo, ingon nga magwawali o magtutudlo, sa kanunay sa pagsiguro nga ikaw sa kanunay mapuno ug kontrolado sa Balaang Espiritu. Kami nag-awhag kanimo sa pagribyu sa leksyon bahin sa Kinabuhi nga puno sa Balaang Espiritu (Basahon 12, Leksyon 1) kaduha o daghan pa sa usa ka tuig ug sa mainampoong pagtimbang-timbang sa imong kinabuhi ug ministeryo uban sa tabang niana nga leksyon.

Gipahayag bahin sa bantugang ebanghelista nga si Billy Graham nga nag-ampo siya usa ka adlaw nga palabihon pa niya nga siya kuhaon sa Dios pauli sa langit kung mosulay siya sa pagsangyaw nga wala ang gahum sa Balaang Espiritu. Hinaut nga kitang tanan magpadayon sa susama nga kinaiya sa hingpit nga pagsalig sa Balaang Espiritu sa matag higayon nga kita mag-andam og usa ka wali o mensahi sa Bibliya ug sa matag higayon nga kita mobarug sa pagsangyaw o pagtudlo sa Pulong sa Dios.

UNSAY SUNOD?

Ang imong sunod nga libro sa pagtuon mao ang BAG-ONG KINABUHI LIBRO 11.

ESPESYAL NGA ARTIKULO

PAHINUMDOM: Kini nga artikulo labing maayong hisgotan panahon sa usa ka pagtigum sa katapusan sa semana (o seminar, workshop, o lecture) kon gikinahanglan sa kahimtang sa ministryo.

ANG PROBLEMA SA PAGKAHULOG

UNANG BAHIN: GIPAHAYAG ANG PROBLEMA

Sa dili madugay, sa Kristohanong kinabuhi kinahanglan nato atubangon ang pangutana, kung dili ba problema ang pagkahulog.

Ngano nga daghang mga Kristohanon ang nahulog human magsugod sa daw sinsero ug lig-on nga pasalig ngadto kang Kristo?

Ang pagkahulog ba dili kalikayan? Aduna bay paagi nga maminusan, kung dili malikayan sa tanan, ang ingon nga makapasubo nga mga katapusan?

DILI MALIKAYAN?

Ang mga kasulatan daw nagpakita nga ang pagkahulog dili malikayan. Igo na nga mga pasidaan (umaabot ug panumbalik) ang narekord sa Bibliya. Hunahunaa ang mosunod nga mga tudling gikan sa Basahon sa Mga Hebreohanon lamang:

UMAABOT: Hebreohanon 2:1:

Busa kinahanglan nga hatagan ta ug labi pang mainiton nga pagtagad ang mga butang nga atong nadungog, aron dili kita magpalayo.

PANUMBALIK: Hebreohanon 4:1-2, 11:

"Busa, tungod kay ang saad magapadayon sa pag-sulod sa Iyang kapahulayan, magkahadlok kita, aron walay bisan usa sa inyo nga magkulang niini. ² Kay tinuod nga ang maayong balita gipahayag kanamo ingon man usab kanila; apan ang pulong nga ilang nadungog wala magamit nila, tungod kay kini wala naapil sa pagtuo sa mga nakadungog niini.¹¹ Busa, magpaningkamot kita nga makasulod sa kana nga kapahulayan, aron walay bisan kinsa nga mapakyas sumala sa sama nga ehemplo sa pagkamasinupakon."

SI JESUS UG ANG MGA DISIPULO

Ang Ginoong Jesus Mismo nakaila sa kanunay nga peligro sa pagkahulog, ingon nga bahin sa kahimtang sa tawo. Naghatag siya, labing menos, duha ka hinungdan:

ANG MGA BABAG DILI MALIKAYAN.: Mateo 18:7-9:

⁷ Alaut ang kalibutan tungod sa mga paglapas! Kay kinahanglan nga moabut ang mga kahigayonan sa pagkapangdol, apan alaut kadtong tawo nga pinaagi kaniya moabut ang kapangdolan!

⁸ “Kon ang imong kamot o tiil maoy makaangin kanimo sa pagpakasala, putla ug isalibay kini gikan kanimo. Mas maayo pa kanimo nga mosulod sa kinabuhi nga bakol o bakol, kay sa adunay duha ka kamot o duha ka tiil, ug itambog ka ngadto sa kalayo nga walay kataposan.

⁹ Ug kon ang imong mata makaangin kanimo sa pagpakasala, luska ug isalibay kini gikan kanimo.

Bisan pa niana, kinahanglan natong hinumdoman nga ang mga babag (mga butang nga makapapasakit sa tawo nga masuko ug magpadayon sa pagtalikod o pagkalayo gikan sa Diyos) dili kanunay magagikan sa gawas. Duol ra kini sama sa atong kaugalingong mga kamot o mata. Ang kinaiya sa tawo adunay kalagmitan nga magpalayo gikan sa sentro niini nga mao ang Diyos.

ANG MANININTAL DILI GAYUD LAYO.: Lucas 22:31-34

³¹ Ug ang Ginoo miingon, "Simon, Simon! Sa pagkatinuod, si Satanas nangayo kanimo, nga iyang alig-igon ka sama sa trigo.

³² Apan ako nag-ampo alang kanimo, nga ang imong pagtuo dili mapakyas, ug sa imong pagbalik kanako, lig-ona ang imong mga igsoon."

³³ Apan siya miingon kaniya, "Ginoo, ako andam sa pag-uban kanimo, ngadto sa bilanggoan ug sa kamatayon."

³⁴ Unya siya miingon, "Sultihan ko ikaw, Pedro, ang manok dili motuktugaok karong adlawa sa dili pa ikaw molimud sa makatulo nga ikaw nakaila kanako."

Ang makaluluoy nga kasinatian ni Pedro nagbarog ingong usa ka malungtarong pahinumdom alang sa tanang Kristohanon nga, sa kataposan, ang kinabuhi sa pagkadisipulo maoy usa ka makanunayong espirituwal nga pakiggubat batok sa usa ka batid nga kaaway, nga ang mga tawo lamang, nga walay tabang, dili makalaom nga mapildi. Mao kini ang hinungdan ngano nga ang tanan nga magtotoo, si Pedro ug ang uban pa kanato, nanginahanglan sa Madaugon nga Manluluwas-Manubos sa atong kiliran. Sa iyang bantog nga himno, "A Mighty Fortress Is our God", ang Reformer nga si Martin Luther miila sa kabangis sa gubat ug nahibal-an niya ang bugtong Usa nga makatabang sa usa ka Kristohanon nga makaangkon og kadaugan.

Kay ang atong karaang kaaway
Nagapaningkamot sa pagdala kanato og kasakit
Ang iyang kinaadman ug gahum dako

Ug armado sa kaligotgot ug kapungot
Sa kalibutan, walay makalabaw kaniya.

Nagsalig ba kami sa among kaugalingon nga kusog
Ang atong pagpaningkamot mapildi
Dili kami ang tarong nga Tawo sa among kiliran
Ang Tawo nga gipili sa Dios
Mangutana ka kung kinsa kana?
Si Kristo Jesus, mao Siya
Ginoo Sabaoth Iyang Ngalan
Gikan sa kaliwatan hangtod sa kaliwatan, magapadayon.
Ug kinahanglan Siya modaog sa gubat

ANG UPAT KA YUTA

Apan mas lawom pa, ang problema sa pagtalikod kay kinaiyanhon sa kahimtang sa tawo nga gihulagway sa kasagarang gitawag nga Samingay sa Magpupugas (Marcos 4:1-20). Sa pagkatinuod, kini nga samingay labaw pa mahitungod sa upat ka yuta kay sa magpupugas. Ang upat ka yuta nagrepresentar sa upat ka matang sa mga tawo ug sa ilang tagsa-tagsa nga mga tubag sa Binhi sa Pulong sa Dios. Walay daotan sa Magpupugas o sa Binhi. Sukad sa sinugdan, ang sangpotanan matino na kon sa unsang paagi madawat sa usa ka tawo ang Binhi. Usa lamang sa mga tigpaminaw ang magpadayon sa pagpamunga ug ani. Ang laing tulo gitakdang mapakyas o mahulog gikan sa sinugdanan.

PROAKTIBONG NGA MGA BUHAT

Base sa kini nga samingay sa mga Yuta kita mosulay sa paghatag og pipila ka mga tubag sa pangutana: Unsa ang atong mahimo nga aktibo aron mamenosan, kon dili malikayan sa hingpit, ang insidente sa pagkahulog. Ang dugang nga mga tubag ihatag sa ulahing bahin niini nga pagtuon.

Kini nga samingay sa upat ka mga Yuta nagsugyot nga, aron malikayan ang pagkahulog, kinahanglan natong desinyo ang atong pamaagi o estilo sa pagpakigsulti (pagpugas) sa Pulong sa Dios (ang liso), base sa mga kinaiya sa upat ka yuta.

- **ANG YUTA SA DALAN: WALAY PAGPANGANDAM**

PROBLEMA: Ang yuta sa agianan kulang sa pagpangandam; kini wala mabungkag o mahumok aron makadawat sa liso.

SOLUSYON: Ang pag-andam sa kasingkasing sa mga tawo (ilabi na sa atong mga kauban sa palibot) naglakip sa pagpalambo sa mas duol nga relasyon; ang

pag-apil sa ilang kinabuhi sa usa ka paagi nga makaila kita kung kinsa sila gayud ug unsa ang mga kabug-at ug kalisod nga ilang ginabati; paghatag kanila og kahigayonan nga makaila usab sa atong kaugalingon, labi na kung ang atong pagtuo tinuod ba o dili. Ang labing importante mao ang espiritwal nga pag-andam, ang pag-ampo alang kanila nga ang Espiritu Santo magahimo sa Iyang buhat sa pagpanghagit. Busa, ang usa ka praktikal nga lakang mao ang pagsulat sa mga pangalan sa atong mga dili Kristohanon nga mga amigo sa usa ka lista sa pag-ampo ug pag-ampo alang kanila kanunay ug magpadayon.

Siyempre, sa normal nga dagan sa kinabuhi, mahimo natong ipaambit ang Ebanghelyo sa hingpit nga mga estranghero, kansang espirituhanong pagkaandam dili nato sigurado. Bisan pa niana, kinahanglan natong ipaambit ang Ebanghelyo ngadto kanila, ibilin ang mga resulta ngadto sa Dios.

- **BATOON NGA YUTA: IMPULSIBONG DESISYON**

PROBLEMA: Ang dayag nga kahuyang sa batoon nga tawo sa yuta gihulagway nga "sa dihang makadungog sila sa pulong, dawaton dayon kini uban ang kalipay". Ang kahuyang kay mapugsanon, emosyonal nga desisyon, base sa partial o kulang nga kahibalo sa hingpit nga implikasyon sa maong desisyon.

Kami, nga nagapresentar sa Ebanghelyo, kasagaran magapalala sa kini nga problema kung magpokus kami sa mga "benepisyo" sa Ebanghelyo ug dili magahatag og mas balanseng hulagway sa unsay apil sa desisyon sa pagtuo kang Cristo. Ang among mga presentasyon sa Ebanghelyo nga usa ra ka higayon (4 nga Balaod, Tulay, ug uban pa), nga nagabaligya sa Ebanghelyo ingon usa ka sigurado ug sayon nga "seguro" nga nagagarantiya sa "langit" ug nagapanalipod gikan sa "impiyerno," kasagaran magresulta sa ingon nga mga impulsibong desisyon.

SOLUSYON: Wala namo gipasabot nga ang igong presentasyon sa Ebanghelyo kinahanglang maglakip ug listahan sa mga bentaha ug disbentaha. Hinunoa, ang atong presentasyon kinahanglang dili magpokus sa "mga kaayohan" sa Ebanghelyo. Kinahanglan natong ipresentar ang Persona sa Manluluwas ug Ginoo, ug ang Iyang pagdapit sa pagsulod ngadto sa personal nga relasyon uban Kaniya. Kini nagpasabot nga kita mogahin ug panahon sa pagpakita sa dili-Kristohanon sa kalainan tali sa iyang relasyon kaniadto kang Satanas ug sa sala kon itandi sa bag-ong relasyon nga siya karon gitanyag diha kang Kristo. Ang maayong balita mao si Kristo Mismo, dili ang Iyang mga kaayohan. "Ug Ako, kong igaisa ako gikan sa yuta, magakabig sa tanang mga tawo nganhi Kanako" (Juan 12:32).

- **TUNOKON NGA YUTA: NAGLIBOG NGA MGA PRAYORIDAD**

PROBLEMA: Ang tunokon nga yuta nga matang sa tigpaminaw nakahatag ug pasiunang positibo nga pagdawat sa Pulong. Daw nagpakita siyag mga timailhan sa espirituhanong pagtubo sulod sa usa ka yugto sa panahon. Ang problema mao nga ang mga tunok ug mga sagbot moabut ug gitugotan nga magpadayon sa iyang kinabuhi, nga moresulta sa paglumos sa Pulong, sa ingon nga kini dili moabut sa yugto sa pagkamabungahon. Makatudlo kaayo nga ang Ginoong Jesus nagspesipiko sa tulo ka matang sa “mga tunok” (mga sagbot) nga naglumos sa Pulong: (a) ang mga kabalaka niining kalibotana; (b) ang pagkamalimbongon sa bahandi; (c) ang mga tinguha alang sa ubang mga butang. Ang problema mao ang naglibog nga mga prayoridad, ang kakulang sa pokus, o, ingon sa giingon sa usa ka tawo, "sa dili paghimo sa panguna nga butang nga panguna nga butang".

- (a) Ang mga kabalaka niining kalibotana (unsay kan-on, unsay imnon, unsay isul-ob, Mateo 6:25) – walay daotan niining mga butanga sa ilang kaugalingon. Kini ang mga batakang panginahanglan ug gimbuhaton nga kinahanglan atimanon aron mapadayon ang kinabuhi sa tawo matag adlaw. Ang problema mao nga kini nga mga pag-atiman mag-ut-ut sa kadaghanan sa atong oras ug kusog nga wala na kita oras alang sa Pulong.
- (b) Ang pagkamalimbongon sa mga bahandi. “Ang gugma sa salapi mao ang gamut sa tanang kaudutan” (1 Timoteo 6:10).
- (c) Ang mga tinguha alang sa ubang mga butang. Ang EPITHUMIA (mga tinguha, mga kailibgon) nagagikan sa makasasalang kinaiya (Santiago 1:15-16), sa tulo ka porma (1 Juan 2:16), pangibog sa unod (normal nga pisikal nga mga tinguha nga matagbaw gawas sa hinatag-sa-Diyos nga mga utlanan); pangibog sa mga mata (pagibog sa pagdayeg sa uban; pagkaibog sa mga kabtangan sa uban; pagkaibog sa tanang butang nga makabibihag sa atong mga mata); garbo sa kinabuhi (posisyon ug gahum).

ANG SOLUSYON. Ang solusyon sa problema sa naglibog nga mga prayoridad mao ang pagpatin-aw sa usa ka kinabig sa panginahanglan sa pagpalingkod kang Kristo isip hingpit nga Ginoong sa iyang kinabuhi; ang panginahanglan sa paghimo sa makausa alang sa tanan nga pagpili sa kinabuhi aron unahon ang gingharian sa Dios ug ang Iyang pagkamatarong sa matag bahin sa kinabuhi (Mateo 6:33); ang panginahanglan sa pagpasalig sa pagkinabuhi alang lamang sa kabubut-on sa Diyos (Roma 12:1-2; 1 Pedro 4:1-2); ug ang panginahanglan sa paggamit sa pagsulay sa walay kataposang mga mithi sa matag desisyon ug aksyon nga atong himoon (Mateo 6:19, 20, 24, 33; Roma 12:1-2; 1 Pedro 4:1-2).

KASAGARAN NGA PANGUTANA: Ang “tunokon nga yuta nga matang sa tigpaminaw” (ug bahin niana, ang “batoon nga matang”) naluwas? Ang sambingay wala direktang naghigot sa butang sa kaluwasan. Apan gikan sa ubang mga pulong

ni Jesus mahitungod sa kamahinungdanon sa prutas ingon nga usa ka pamatuod sa tinuod nga pagtuo, Siya daw naghatag kanato sa usa ka o sa pagpili.

Mateo 7:17-20:

¹⁷ Busa, ang matag maayong kahoy mamungag maayong bunga, apan ang daotang kahoy mamunga ug daotang bunga. ¹⁸ Ang maayo nga kahoy indi makapamunga sing malain nga bunga, kag ang malain nga kahoy indi makapamunga sing maayo nga bunga.

¹⁹ Ang matag kahoy nga dili mamunga ug maayong bunga putlon ug isalibay ngadto sa kalayo ²⁰ Busa pinaagi sa ilang mga bunga maila ninyo sila.

Apan, ang Diyos lamang ang maghatag ug kataposang paghukom. Dili gayud kita magbutang ug yugto diin ang Dios nagsulat pa sa istorya sa kinabuhi sa usa ka tawo. Busa, dili kita angayng mohunong sa pag-ampo ug pagtabang niining unang tulo ka matang sa tigpaminaw. Kanunay kitang pribilihiyo sa pagbuhat sa usa sa tulo ka kinahanglanon nga mga lakang sa pag-ebanghelyo, pagpugas, pagbisibis, o pag-ani sa Pulong. Tingali kinahanglan natong dugangan ang ikaupat: pag-ani sa sagbot (usa ka gikinahanglan nga bahin sa pagbansay sa pagkadisipulo, nga naglakip sa pagbuntog sa sayop nga mga kinaiya ug pagtukod og maayong mga kinaiya).

- **MAAYONG YUTA: TINUOD NGA TINUN-AN**

Kini nga sambingay daw mao ang yawe sa tanang mga sambingay. Si Jesus mismo ang nag-ingon niana.

Ug siya miingon kanila, "Wala ba kamo makasabut niini nga sambingay? Nan unsaon man ninyo sa pagsabut sa tanang mga sambingay?" (Marcos 4:13).

Gipamatud-an kini sa kamatuoran nga ang tulo ka Sinoptic nga Ebanghelyo nagrekord sa sambingay (Mateo 13:1-23; Marcos 4:1-20; Lucas 8:4-15).

Sa paghiusa sa tanang hiyas nga gihisgotan sa tulo ka asoy, atong makuha ang mosunod nga hulagway sa maayong yuta o sa tinuod nga tinun-an:

Ang Husto nga Tubag

Ang sambingay nagpasiugda sa panginahanglan sa hustong tubag sa Pulong sa Diyos. Ang atong tubag kinahanglang maglakip sa mosunod nga mga kinaiya ug mga lihok. Samtang imong tun-an ang lista sa ubos, gradoha ang imong tubag sa sukdanan nga 1 hangtod 4:

- 1 Huyang Kaayon;
- 2 Huyang;

- 3 Kusgan;
- 4 Kusgan Kaayo.

1) Paminaw sa Pulong sa Dios uban ang pagsabot (Mateo 13:23). Kinahanglang masabtan nato ang kamatuoran nga ang Pulong sa Dios nakigsulti, sama sa usa ka saad nga saligan o usa ka sugo nga pagatumanon. Kinahanglan natong sabton nga ang pagsunod sa Pulong sa Diyos mahimong magdala kanato ug mga kasamok ug mga paglutos; apan kinahanglan usab natong masabtan nga ang Ginoong Jesus mohatag kanato og gahum sa pagbuntog sa tanang mga kasamok ug mga paglutos.

Akong Grado _____

Asa ko kinahanglang pauswagon _____

2) Paminaw sa Pulong sa Dios uban ang *matinud-anon ug maayong kasingkasing* (Lucas 8:15). Ang pagkamatinud-anon nagpasabot sa pagsinero; nagpasabot kini nga seryosohon nimo ang Pulong. Ang maayong kasingkasing nagpasabot nga imong tumanon ug buhaton ang Pulong sa Diyos sa bug-os, dayon, sa walay pagduhaduha, nga walay pagduhaduha.

Akong Grado _____

Asa ko kinahanglang pauswagon _____

3) **Dawata** ang Pulong sa Dios (Marcos 4:20). Ang Pulong nga gigamit ni Marcos mao ang samang pulong nga gigamit sa Hebreohanon 12:6 sa paghulagway sa pagdawat sa Dios kanato isip Iyang mga anak; kini nga pulong nagpasabot usab sa pag-abiabi ug pagtahod nga gipakita ngadto sa harianong mga mensahero. Ang pagdawat sa Pulong sa Diyos mao ang pagtuo sa kamatuoran niini, pagsunod sa awtoridad niini, ug pagsalig sa gahom niini. Adunay kadasig sa tinuod nga pagdawat sa Pulong sa Diyos, apan kini maoy kadasig inubanan sa kaandam sa pagsakripisyo alang niini.

Akong Grado _____

Asa ko kinahanglang pauswagon _____

4) **Hupti pag-ayo** ang Pulong sa Diyos (Lucas 8:15). Ang pagpadayon sa Pulong sa Diyos nagpasabot nga magmatinud-anon kita niini sa panahon sa mga kalisdanan

ug pagpagulpi. Nagpasabot kini nga angay nato kini tagdon nga mas importante pa kaysa mga kinahanglanon sa kinabuhi, mga kalibutanong bahandi, ug mga kalipay ug kabtangan sa kalibutan.

Akong Grado _____

Asa ko kinahanglang pauswagon _____

- 5) Kinahanglan kitang mamunga uban ang pailob (Lucas 8:15). Ang pagpamunga nagkinahanglan ug panahon, ug ang panahon nagkinahanglan ug pailob. Ang pagpailub nagpasabut og daghang paningkamot uban ang usa ka kasingkasing nga debosyon. Ang pagpailub nagpasabut sa pagpabilin uban kang Kristo ug pagbuhat sa Iyang kabubut-on sa makanunayon, padayon, sa hingpit (Hebreohanon 10:36).

Akong Grado _____

Asa ko kinahanglang pauswagon _____

- 6) Kita kinahanglang mamunga sumala sa atong hinatag-sa-Diyos nga kapasidad (Mateo 13:23). Ngano nga si Ginoong Jesus miingon nga ang uban namunga ug katloan ka pilo, kan-uman ka pilo, usa ka gatus ka pilo? Kini mao ang pagdasig kanato sa diha nga kita adunay gamay nga bunga kon itandi sa uban. Kini mao ang paghagit kanato sa pagpaningkamot hangtud nga kita mamunga sama sa gihatag sa Dios ug nagsangkap kanato sa pagpamunga. Ang klasiko nga pananglitan sa Bag-ong Tugon niini mao si Andres nga nakadaog sa usa ka tawo, ang iyang igsoon nga si Pedro; ug si Pedro midaog ug tulo ka libo sa usa ka adlaw. Daghan ang mga istorya sa misyonaryo mahitungod sa pipila ka mga misyonaryo nga naghago sulod sa mga katuigan nga adunay gamay ra o halos walay bunga; mga tuig ang milabay, kasagaran human ang mga misyonaryo dugay na nga mipadayon ngadto sa ilang ganti, ang usa o pipila nga nadala ngadto sa Ginoong gigamit sa eksponensyal nga paagi lapas pa sa mga pag-ampo sa pioneer nga mga misyonaryo. Kining hiyasa sa pagpamunga sumala sa atong hinatag-sa-Diyos nga kapasidad nagpasidaan usab kanato batok sa pagbutang ug limitasyon sa mahimo sa Diyos sa sulod ug pinaagi sa atong kinabuhi. Kon husto ang akong pagkahinumdom, si William Carey, amahan sa modernong mga misyon, ang miingon, “Sulayi ang dagkong mga butang alang sa Dios; magpaabot og dagkong mga butang gikan sa Dios.” Si Rick Warren mipamatuod bahin sa iyang

ebanghelista-pastor nga amahan nga nag-ampo, “Usa pa ka kalag, Ginoo, usa pa ka kalag,” bisan sa dihang hapit na siya mamatay.

My Grade _____

Where must I improve _____

ANG PROBLEMA SA PAGKAHULOG IKADUHANG BAHIN: MATANG SA DAANG TESTAMENTO

Labaw sa ato nang nakat-onan pinaagi sa kinatibuk-ang panglantaw sa problema sa pagkahulog, ang Bibliya nagtudlo nga kini tinuod nga dili kalikayan nga kasinatian sa espirituhanong panaw sa tanang magtotoo sa Daan ug Bag-ong Tugon.

Si apostol Pablo nagpahayag sa tin-aw kaayong mga pulong nga ang panaw sa piniling katawhan sa Diyos nga Israel gikan sa Ehepto ngadto sa Yutang Saad nagbarog ingong usa ka tipo (usa ka espirituwal nga dramatikong presentasyon) kon ngano ug sa unsang paagi mahitabo ang paghulog. Ang 40 ka tuig nga paglatagaw sa kamingawan nagpakita kanato sa daghang mga lit-ag sa espirituwal nga panaw. Atong basahon ang 1 Corinto 10:1-6:

¹ Dugang pa, mga igsoon, dili ko gusto nga dili ninyo mahibaloan nga ang tanan natong mga katigulangan nailalom sa panganod, ang tanan milatas sa dagat,

² ang tanan gibawtismohan ngadto kang Moises diha sa panganod ug sa dagat,

³ ang tanan nangaon sa samang espirituwal nga pagkaon,

⁴ ug ang tanan miinom sa samang espirituwal nga ilimnon. Kay nanginum sila sa espirituhanon nga Bato nga nagsunod kanila, ug ang Bato mao si Cristo.

⁵ Apan ang kadaghanan kanila wala mahimuot sa Dios, kay ang ilang mga lawas nagkatibulaag sa kamingawan.

⁶ Karon kining mga butanga nahimong atong mga panig-ingnan....

Dayon si Pablo nagpadayon sa pagdetalye ug espesipikong mga panaglitan. Ang Hebreohanon 2:1-6:8 maoy ikaduhang mayor nga tudling nga naghisgot niini nga problema sa pagkaanod o pagkahulog.

MGA ELEMENTO SA TIPO

Ang kinauyokan nga kahulugan sa tipo: Pagbiyahe gikan sa Ehipto ngadto sa Gisaad.

Upat ka mga elemento sa tipo:

- **ELEMENTO #1: PAGKA-ULIPON SA EGYPT UBOS SA PARAON:** Kini nagsimbolo sa daang kinabuhi ubos sa pagkaulipon ni Satanas, sala, kaugalingon, ug sa kalibotan diin ang mga makasasala kinahanglang luwason.
- **ELEMENTO #2: PAGLUWAS GIKAN SA EGYPT:** Kini nagsimbolo sa kasinatian sa kaluwasan pinaagi sa pagtuo kang Kristo.

Kini nga kasinatian naglakip sa mosunod:

- (1) Paskuwa
- (2) Pagtabok sa Pulang Dagat

- **ELEMENTO #3: GINASAAD NGA YUTA:** Kini nagsimbolo sa tumong sa pagkadisipulo: Ang puno sa Balaang Espiritu, madagayaon, madaugon, ug mabungahon nga Kristohanong kinabuhi.
- **ELEMENTO #4: PANAW SA KAMINGAWAN:** Kini nagsimbolo sa “dakong kasamok sa taliwala” sa pagkahulog nga nagbarog taliwala sa Ehipto ug sa Yutang Saad.

Mopadayon kita karon sa usa ka detalyado nga pagtuki sa tipo.

ANG MAAYONG PAGSUGOD

Ang mga tawo sa Israel adunay usa ka maayo kaayo nga pagsugod, sa tinuud, usa ka hingpit nga pagsugod. Nasinati nila ang tinuod nga kaluwasan gikan sa Ehipto. Sa matagnaong paagi, sa mismong adlaw nga gitawag sa Diyos si Moises, gihubit na niya kaniya kung giunsa Niya kini pagpahinabo:

ExodO 6:6,7: ⁶Busa ingna ang mga anak sa Israel: ‘Ako mao si Jehova; Pagakuhaon ko kamo gikan sa ilalum sa mga kabug-at sa mga Egiptohanon, ug luwason ko kamo gikan sa ilang pagkaulipon, ug tubson ko kamo sa tinuy-od nga bukton ug uban sa dagkung mga paghukom.

⁷ Kuhaon ko kamo ingon nga akong katawhan, ug ako mahimong inyong Dios. Unya kamo makaila nga ako mao si Jehova nga inyong Dios nga nagpagawas kaninyo gikan sa ilalum sa mga palas-anon sa mga Egiptohanon.

Duha ka simbolo ang anaa niini nga kagawasan:

- **ANG KORDERO SA PASKUWA.** Kini nagrepresentar ni Jesus ang Kordero sa Dios, nga nagakuha sa sala sa kalibutan (Juan 1:29).

Ang tanan nga mipasilong sa dugo sa Kordero sa Paskuwa giluwat gikan sa Ehipto. Sa samang paagi, ang usa ka tawo makasinati ug tinuod nga kaluwatan sa dihang siya mobutang ug pagtuo kang Jesus ingon nga Manluluwat nga gihalad sa krus ingon nga kapuli nga halad sa pagpasig-uli alang sa mga sala, ug ingon nga nabanhaw nga Ginoo (Roma 10:9,10).

- **PAGTABOK SA PULANG DAGAT.** Kini nagrepresentar sa bautismo sa tubig.

Alang sa mga Israelinhon ang pagtabok sa Pulang Dagat nagpatunghag duha ka resulta: ang nasod nakaikyas nga buhi, ang Ehiptohanong kasundalohan nangamatay, sa ingon nagpahinabog bug-os nga pagputol sa daang kinabuhi sa pagkaulipon, ug ang pagsulod sa kinabuhi sa kagawasan. Sa Bag-ong Tugon nga kasinatian, ang bautismo sa tubig maoy publikong pagpahayag sa pagtuo sa magtotoo diha kang Kristo, nga nagsimbolo sa kamatayon ug paglubong sa daang kinabuhi, ug sa sunod nga pagkabanhaw ngadto sa bag-ong kinabuhi diha kang Kristo (Roma 6:1-4). Ang Mateo 28:19 nga pormula sa bautismo naghulagway sa pagsugod sa usa ka bag-o ug permanente nga relasyon uban sa Tulo ka Diyos: "Pagbautismo kanila sa (Greek EIS, literal, ngadto sa) ngalan sa Amahan ug sa Anak ug sa Balaang Espiritu". Ang 1 Mga Taga-Corinto 12:12-13 naghulagway niini ingon nga gilakip sa Lawas ni Kristo:

¹² Kay maingon nga ang lawas usa ug adunay daghang mga bahin, ug ang tanang mga bahin sa lawas, bisan daghan, usa ka lawas, mao usab si Cristo. ¹³ Kay sa usa ka Espiritu kitang tanan gibautismohan ngadto sa usa ka lawas—Judio o Griego, ulipon o gawasnon—ug ang tanan gipainom sa usa ka Espiritu. (ESV)

Timan-i ang duha ka bahin nga aksyon nga nalambigit sa kini nga paghiusa:

- (1) Ang Espiritu nagbautismo (nagpaunlod=nagbutang) sa usa ka magtotoo ngadto sa Lawas ni Kristo
- (2) Ang magtotoo gipainom sa usa ka Espiritu; nga mao, human mahimong bahin sa Lawas, ang magtotoo makadawat sa prinsipyo sa kinabuhi sa Espiritu nga nagpabuhing sa tibuok Lawas. Kini mao ang “natawo pag-usab” nga kasinatian sa pagbag-o (Juan 1:13; 3:3,5; Roma 8:9; 1 Corinto 6:19,20). Ang magtotoo nakadawat ug bag-ong kinaiya ug ang Balaang Espiritu moanhi sa pagpuyo kaniya nga permanente.

Naanad na kaayo kita sa paghisgot bahin kang Jesus ingon nga Kordero sa Dios (Iyang buhat sa pagtubos didto sa krus); kasagaran kita mohunong sa Juan 1:29. Sa pagkatinuod si Juan Bautista mipahibalo sa ikaduhang aspeto sa makaluwas nga buhat ni Jesus: Siya nagbautismo sa Balaang Espiritu.

Juan 1:32-34: ³² Ug si Juan nagpamatuod, nga nag-ingon, "Nakita ko ang Espiritu nga mikunsad gikan sa langit sama sa usa ka salampati, ug Siya mipabilin diha kaniya.

³³ Ako wala makaila kaniya, apan siya nga nagpadala kanako sa pagbautismo sa tubig miingon kanako, 'Kang kinsa imong makita ang Espiritu nga mikunsad, ug magpabilin diha kaniya, kini mao Siya nga nagabautismo sa Balaang Espiritu.'

³⁴ Ug ako nakakita ug nagpamatuod nga kini mao ang Anak sa Dios."

- (a) Si Jesus ingon nga Kordero sa Dios nagakuha sa mga sala sa kalibutan (hunahunaa ang bag-ong tag-iya nga naghinlo sa balay);
- (b) Si Jesus isip tig Bautismo sa Balaang Espiritu naghatag sa magtotoo og bag-ong natawo-pag-usab nga espirituhanong kinabuhi ug mianhi aron mopuyo diha kaniya pinaagi sa Espiritu Santo (hunahunaa ang bag-ong tag-iya nga mibalhin sa pagpuyo sa balay human kini malimpyohan).

Kining duha ka labaw sa kinaiyahan nga mga buhat ni Jesus, nga naghimo sa kaluwasan nga tinuod nga buhat sa Dios, usa ka butang nga walay bisan unsa nga paningkamot sa tawo nga makab-ot; ang duha ka buhat gibuhar kanato, dili buhat nga atong gibuhar (Efeso 2:4-9).

Duha ka abtik nga aksyon nga atong mahimo gikan niining duha ka aspeto sa ministeryo ni Kristo mao ang (1) pagsiguro nga ang atong presentasyon sa Ebanghelyo klaro ug igo ug diha sa gahum sa Balaang Espiritu; (2) ug sa paghulat ug pagtan-aw ug pagpangita sa mga ebidensya nga ang balaan nga buhat sa pagbag-o ug ang bautismo sa Espiritu nahitabo.

MGA HINUNGDAN SA PAGKAHULOG

Ang tibuok nasod nakasinati sa bug-os nga kaluwasan GAWAS sa Ehipto sa usa ka mahimayaong balaang aksyon, nga atong mahulagway nga natuman "sa usa ka gutlo sa panahon". Kini usa ka higayon nga aksyon nga dili na masubli. Ang makita nga koneksyon sa Ehipto naputol pinaagi sa usa ka makamatay nga laso sa espada sa Diyos.

Karon ang panaw ngadto sa Yutang Saad anaa sa ilang atubangan. Kini nga panaw mahimong usa ka proseso. Ang uban nagbanabana nga, kon ang mga tawo wala pa mapandol sa mga lit-ag, kini nga panaw mahimo unta nga gikan sa unom ka bulan ngadto sa usa ka tuig; ang uban nag-ingon, tingali mas mubo. Apan sa pagkatinuod DILI kap-atan ka tuig.

Dinhi nga ang mga tudling sa 1 Mga Taga-Corinto 10 ug Hebreohanon 5-6, makatabang kanato sa pagdiskobre sa mga lit-ag nga miresulta sa 40 ka tuig nga paglatagaw sa kamingawan. Kining 40 ka tuig sa kataposan miresulta sa usa ka kaliwatan nga napakyas sa pagsulod sa Yutang Saad.

Ang gamut sa problema tingali gibutang niini nga pahayag: Oo, ang Israel gikan sa EHEPTO; apan ang EHEPTO ba gikan sa ISRAEL? Oo, naluwas ka na gikan sa BAYAD sa sala (pagkamatarong); apan giluwat ka ba gikan sa GAHUM sa sala (pagkabalaan)? Sa umaabot nga adlaw, sa Ikaduhang Pag-anhi ni Kristo, gigarantiyahan sa Dios ang tanang magtotoo nga maluwas gikan sa presensiya sa sala.

Atong tan-awon ang mga lit-ag nga nahulog sa mga Israelinhon, nga nagpugong sa usa ka tibuok kaliwatan sa pagsulod sa Yutang Saad.

- LIT-AG #1: NAGKASAGOL NGA PANON SA KATAWHAN.

Exodo 12:37-38 daw naghatag ug lumalabay nga pahibalo sa usa ka talagsaon nga kamatuoran bahin sa kon kinsay naglangkob sa katawhan nga aktuwal nga migula sa Ehipto: “³⁷ Unya ang mga anak sa Israel mipanaw gikan sa Rameses ngadto sa Sucot, mga unom ka gatus ka libo ka mga lalaki nga nagbaktas, gawas sa mga bata.

Ang nagkasagol nga panon (usa ka dili tino apan dako nga gidaghanon) sa mga dili-Israelinhon maoy bahin usab sa panon nga “giluwat” gikan sa Ehipto. Kining nagkasagol nga panon sa kadugayan makapahinabog daghang kasamok sa dili pa mahulog ug magdala sa daghan uban kanila sa ilang pagkapukan.

Sa Kristohanong kinabuhi, mao kini ang numero uno nga kamatuoran nga kinahanglan natong ilhon: kanunay adunay mini nga mga Kristohanon, ug kini sa madugay o sa madali mobulag. Siyempre, ang atong kinaiya kinahanglang kanunay nga magmaya sa matag makasasala nga nagpakita sa panggawas nga mga pagpakita sa paghinulsol ug pagtuo; dili kita magduha-duha sa pag-angkon ni bisan kinsa sa pagtuo kang Kristo. Ug kinahanglan nga mohimo dayon kita og mga lakang aron masugdan ang matag bag-ong magtotoo sa ilang panaw sa pagtubo sa pagkadisipulo human sa bunyag: “Itudlo kanila ang pagtuman sa tanang mga butang nga akong gisugo kaninyo” (Mateo 28:19). Apan sa likod sa atong mga hunahuna, kita kinahanglan kanunay nga magbantay alang sa mga timailhan sa tinuod nga pagkakabig ingon man usab sa pag-ila sa mga timailhan sa sayop nga pagkakabig. Bisin si Jesus adunay usa ka mini nga disipulo taliwala sa Iyang dose.

Si Jesus misulti ug Sambingay sa mga bunglayon (bakak nga trigo) aron mahatagan og gibug-aton kining usa ka kamatuoran. Sa soberanong kaalam sa Dios Iyang gitugotan ang kaaway sa pagpugas sa iyang mini nga trigo taliwala sa mga tinuod (Mateo 13:36-43). Matikdi nga ang kataposang paghan-ay mahitabo sa Adlaw sa Paghukom. Kasagaran, ang panahon magbuyagyag sa mini nga mga Kristohanon (1 Juan 2:19).

Apan, sa pagkatinuod, kadaghanan sa mini nga mga Kristohanon mabutyag lamang lagmit sa Adlaw sa Paghukom, usa ka makapahinuklog nga hunahuna alang sa tanang nag-angkong mga magtutuo! (1 Timoteo 5:24).

- LIT-AG #2: PAGSIMBA SA MGA DIOSDIOS

Ang ikaduhang lit-ag nga bantayan mao ang pagsimba sa mga diosdios (1 Corinto 10:7,21; Exodo 32). Ang diosdios mao ang bisan kinsa o bisan unsa nga mopuli sa Dios isip unang dapit sa imong kinabuhi. Sa kasinatian sa Israel, ang ilang pagsimba sa mga diosdios nabutyag samtang si Moises didto sa bukid, nagdawat sa Napulo ka mga Sugo nga magsilbi nga pakigsaad sa Dios uban sa Iyang katawhan.

Sa proseso sa paghimog tinun-an, kinahanglan nga padayon natong hatagan ug gibug-aton ang kapeligrohan sa pagsimba sa mga diosdios. Kini moadto sa kasingkasing sa tinuod nga pasalig ug mga prayoridad. Ang isyu sa Mateo 6:33 kinahanglang padayon nga atubangon ug sulbaron sa usa ka disipulo sa matag bahin sa kinabuhi. Sa diha nga ang mga tinun-an mohimo og hilabihan ka madasigon sa publiko nga mga pagpamatuod sa pasalig, kita kinahanglan nga magmaya uban kanila samtang kita mag-ampo uban kanila sa ilang pasalig. Apan kinahanglan nga dili kita mapakyas sa pagpahinumdom kanila nga ang paghimo sa usa ka pasalig mao lamang ang unang lakang; Ang pagsunod sa pasalig magkinahanglan ug pagtuo ug pagkamasinugtanon sa matag lakang sa tibuok nilang kinabuhi (Lucas 9:23; 1 Corinto 9:26-27; Filipos 3:12-14). Sa among mga adlaw sa kolehiyo kauban ang The Navigators, migamit kami ug acronym nga F-A-T, aron sulayan ang lebel sa pasalig sa among kaugalingon ug sa among mga miyembro sa pagtuon sa Bibliya: Faithful (Matinud-anon), Available (Magamit), Teachable (Matudloan).

- LIT-AG #3: SEKSWAL NGA IMMORALIDAD

Higpit nga may kalabotan sa pag-ampo sa mga diyos-diyos ang sekswal nga immoralidad. Sa daang tugon, ang pagdaot sa mga dios-dios kasagaran nag-uban sa sekswal nga pagkadili matarung. Ang Israel wala nakalikay sa kini nga tentasyon (1 Corinto 10:8; Mga Numero 25).

Para sa mga Kristiyano, ang sekswal nga imoralidad sa katapusan nagagikan sa usa ka walay disiplina nga kinabuhi sa hunahuna. Kung ang kinabuhi sa hunahuna dili mosunod sa padayon nga paglimpyo ug pagkontrol sa Balaang Espiritu ug sa Pulong sa Dios, ang pagkamalaot nga pagkamakanunayun kasagaran ang unang sala nga mogawas gikan sa kahaladman sa usa ka hugaw nga kasingkasing. Siyempre, daghan pang ubang mga sala ang nagtago sa mysteryosong kahaladman sa kasingkasing sa tawo.

Jeremias 17:9:

“Ang kasingkasing malimbongon labaw sa tanan nga mga butang, ug sa hilabihan gayud pagkadautan; kinsa ang makahibalo niini?”

Pasidaan: Ang mga tawo bukas nga tambag: sunda ang imong kasingkasing. Ang Bibliya nagpasidaan kanato: Ayaw pagsalig sa imong kasingkasing.

Marcos 7:21-23:

²¹ Kay gikan sa sulod, gikan sa kasingkasing sa mga tawo, nagagula ang dautang mga hunahuna, mga pagpanapaw, mga pakighilawas, mga pagpatay,

²² mga pangawat, mga kadalo, mga pagkadautan, mga paglimbong, mga kaulag, ang usa ka dautang mata, ang pagpasipala, ang garbo, ang mga binuang.

²³ Kining tanang daotang butang gikan sa sulod ug makapahugaw sa tawo.”

Mao nga giklaro ni Jesus ang tinuod nga kahulogan sa pagdili sa pagpanapaw sa Mateo 5:27-30:

²⁷ “Nakadungog kamo nga giingon sa mga karaan, ‘Dili ka manapaw.’

²⁸ Apan sultihan ko kamo, nga bisan kinsa nga motan-aw sa usa ka babaye nga may kaibog kaniya nakapanapaw na kaniya diha sa iyang kasingkasing.

²⁹ Kon ang imong tuong mata mao ang makaangin kanimo sa pagpakasala, lugita ug isalibay gikan kanimo; kay labi pang maayo kanimo nga usa sa imong mga bahin mawagtang, kay sa imong tibook nga lawas nga igahulog sa impyerno.

³⁰ Ug kong ang imong too nga kamot mao ang makaangin kanimo sa pagpakasala, putla ug isalibay kini gikan kanimo; kay labi pang maayo kanimo nga usa sa imong mga bahin mawagtang, kay sa imong tibook nga lawas nga igahulog sa impyerno.

Aron mabuntog ang tentasyon sa pagpanapaw ug aron makaangkon og makanunayon nga kadaugan batok sa mananapaw nga mga batasan diha sa hunahuna ug buhat (pornograpiya ug makasasala nga mga buhat sa sekso), tulo ka mga aksyon ang kinahanglang buhaton:

- **AKSYON 1: PUGNGAN ANG MGA MAHUGAW HUNA-HUNA SA UNANG PAGKAHITABO (2 Timoteo 2:2).**

(1) "Dili nimo mapugngan ang mga langgam nga molupad sa ibabaw sa imong ulo, apan mahimo nimo silang mapugngan nga magtukod og pugad sa imong buhok." Ang mga makalilisang nga hunahuna mogawas gikan sa makasasalang kasingkasing kung ang lima ka mga sentido gipukaw sa mga sekswal nga makapadani nga butang gikan sa atong palibot. Ang mga handumanan sa mga nangaging makalibog nga kasinatian kay daghan usab nga tinubdan sa makalibog nga mga hunahuna. Dili nimo malikayan ang UNANG mapintas nga hunahuna; apan kinahanglan ka maghimo ug lig-on

nga desisyon, bisan pa sa wala pa moabot ang tukso, aron supakon ang IKADUHANG hunahuna. Dali nga pugngan ang mapintas nga hunahuna sa sinugdanan pa lang.

- **AKSIYON 2: LIKAYI ANG TANAN NGA BUTANG O SITWASYON NGA MAG-DANI KANIMO SA PAGHIMO SA MAHUGAW NGA HUNAHUNA.**

Ang kaalam ni Jesus nagpakita sa iyang kaugalingon sa pagsugo kanato sa pagtantang bisan sa labing importante nga mga bahin sa lawas (tuo nga mata, tuo nga kamot) sa higayon nga sila nahimong instrumento sa mahugawon nga mga hunahuna.

Prinsipyo: Ang mga hunahuna (maayo o daotan) magpabiling patay kon dili mahatagan ug pisikal nga mga himan aron mapatuman kini.

Kining mga pisikal nga kahimanan, sama sa giingon na, naglakip sa atong mga lawasnon nga bahin. Apan sa atong kasamtangang kalibutan nga puno sa sekswal nga kalibutan, ang mga sekswal nga kahimanan naglakip sa mga pornograpikong libro, magasin, pelikula, video, musika, mga sex toys, mga tawag sa telepono, lakip na ang pag-flirt pinaagi sa online nga mga chat. Kinahanglan nga ilabay kini tanan.

- **BUHAT 3: BAG-OHA ANG HUNAHUNA (Roma 12:1-2; Efeso 4:22-24)**

Prinsipyo: Ang hunahuna nagdumot sa kahaw-ang; ang hunahuna makadawat lamang sa usa ka hunahuna sa usa ka higayon. Busa, ang labing praktikal ug labing epektibo nga paagi mao ang DIHA-DIHA NGA PAGPULI. Sa diha nga ang usa ka makaibog nga hunahuna una nga motumaw, ilisan dayon kini sa usa ka bersikulo gikan sa Pulong sa Dios. Duha ka batasan ang kinahanglang pauswagon:

(1) **PAG MEMORYA UG MGA BERSIKULO GIKAN SA KASULATAN** (Salmo 119:9-11; Colosas 3:16; Juan 14:26). Kinahanglan nato nga kanunay nga magtipig og mga bersikulo sa Kasulatan sa atong hunahuna ug kasingkasing, aron ang Balaang Espiritu adunay mahinumduman nato sa dihang kita panahaon sa pagsulay.

PAGDUKI UG PAMALANDONGI ANG MGA KASULATAN (Salmo 1:2; Josue 1:8; Filipos 4:8).

Prinsipyo: “Ang tapolan nga hunahuna mao ang buhat sa yawa.”
 Mabinantayon nga makig-away batok sa walay pulos nga hunahuna. "Ang walay pulos nga hunahuna mao ang buhatan sa yawa." Hupti ang imong hunahuna nga aktibong magrepaso ug mamalandong sa imong memorya nga mga bersikulo, maingon man pinaagi sa pagpalandong sa hataas nga mga kamatuoran sama niadtong gilista ni apostol Pablo sa Filipos 4:8 . Ugmara ang batasan sa mamugnaong panghunahuna nga mahimong mosangpot sa mapuslanong mga imbensyon o pag-uswag sa kahibalo ug teknolohiya sa tawo.

MAS LAWOM NGA KAHULOGAN SA SEKSWALIDAD

Apan kinahanglang mahibalo kita sa mas lawom nga kahulogan sa seksuwalidad. Gilalang sa Diyos ang mga tawo nga lalaki ug babaye. Ang plano sa Dios alang sa hingpit nga pagkatawhanon makita diha sa relasyon sa kaminyoon, sama sa gipakita ni Adan ug Eva niini.

Genesis 2:21-25:

²¹ Ug gipahinanok ni Jehova nga Dios si Adam ug nahakatulog siya; ug gikuha niya ang usa sa iyang mga gusok, ug gitakpan niya ang unod sa dapit niini.

²² Dayon ang gusok nga ginkuha sang GINOONG Dios sa lalaki ginhimo niya nga babayi, kag gindala niya sia sa lalaki.

²³ Ug si Adan miingon:

“Kini karon bukog sa akong mga bukog

Ug unod sa akong unod;

Tawgon siya nga^[1]Babaye,

Tungod kay siya gikuha gikan sa^[1]Lalaki.”

²⁴ Busa ang lalaki mobiya sa iyang amahan ug inahan ug moipon sa iyang asawa, ug sila mahimong usa ka unod.

²⁵ Ug silang duha hubo, ang lalaki ug ang iyang asawa, ug wala maulaw.

Lalaki o babaye nga nag-inusara dili kompleto. Ang ekspresyon nga "better half" nagpakita nga ang lalaki ug babaye nagkinahanglanay aron mahimong usa ka kompleto nga tawo. Ang pagminyong nagresulta sa duha ka tunga nga mahimong usa.

Ang pangutana bahin sa kahimtang sa mga ulitawo usa ka seryoso nga isyu nga among giatubang sa ubos. Dinhi atong ipunting kini nga kamatuoran nga sa matag usa ka tawo adunay pagbati sa pagkadili kompleto nga nagpugos kaniya sa pagpangita sa pagkompleto.

Ang kusgan nga tinguha sa mga tawo nga magtinguha nga mahigugma ug higugmaon usa ka pagpakita niini nga pagpangita alang sa pagkompleto. Gihulagway usab kini nga tinguha nga dawaton ug masakop. Sa misteryosong paagi, mahimo usab nato kining

tawgon nga "spiritual magnetism" diin ang north pole ug ang south pole natural nga nagdani sa usag usa. Ang kasinatian sa "pagkahulog sa gugma" daw mao ang pamatuod niini nga magnetismo. Daghan ang nagtawag niini nga buang nga pagbati, lumalabay nga atraksyon. Apan daghan ang mga ehemplo sa mga tawo nga nagpamatuod sa paghigugma sa usa ka tawo ug dili nila mabuntog kana nga pagbati sa gugma; daghan ang nagpakasal, ang uban "nawad-an sa paglaom" sa kinabuhi. Adunay mga istorya nga bisan sa pipila nga nawad-an sa gibug-aton ug namatay tungod kay ang ilang gugma wala mabalud.

Ang tanan niini aron isulti nga ang sekswalidad sa tawo labaw pa sa pagtinguha alang sa pisikal nga sekswal nga katagbawan ug katagbawan o labaw pa sa biyolohikal nga imperatibo nga magpadaghan sa lahi.

Ang mga tawo nangita alang sa relasyon sa kaatbang nga sekso aron makompleto. Kini usa ka batakang panginahanglan sa tawo. Ug, kalabut sa problema sa pagkahulog gikan sa pagkatinun-an, ang maliputon nga kapeligrohan anaa dinhi.

Sa higayon nga ang usa ka tawo moingon, "Gikinahanglan ko kini, kini usa ka natural ug husto nga panginahanglan nga kinahanglan matagbaw", siya dili layo sa tintasyon sa paghinapos, "Busa, husto alang kanako nga magpadayon ug tagbawon kini."

Ang isyu sa tentasyon unya mahimong klaro kung mangutana ka: Unsaon nako pagtagbaw kini nga panginahanglan? Kanus-a? asa man Uban kang kinsa?

Ang unang pagtintal ni Jesus sa kamingawan direktang naghigot niini nga isyu. Siya gigutom; ang pagtagbaw sa kagutom maoy Iyang natural nga katungod. Si Satanas miduol Kaniya ug miingon, "Sige, lakaw ug paghimog pan."

Ngano, siyempre. Si Jesus adunay gahum sa paghimo og pan; Ang kinahanglan lamang Niyang buhaton mao ang paggamit niana nga gahum. Segurado, kon ang usa ka tawo gigutom, maayo lang nga magpadayon ug mangitag paagi sa pagtagbaw nianang hustong panginahanglan.

Ngano man nga mahimong sala para kang Jesus nga maghimo og pan aron matubag ang iyang natural, husto nga panginahanglan?

Ang tubag ni Jesus nagtangtang sa limbong sa tentasyon. Si Satanas nagsulti Kaniya sa pagtagbaw sa Iyang kagutom sa Iyang kaugalingong paagi ug sa Iyang kaugalingong panahon. Mao nga Siya mitubag, "Ang tawo mabuhi dili sa tinapay lamang, kondili sa matag pulong nga magagula sa baba sa Dios."

Unsay Iyang gipasabot?

Ang iyang gipasabot mao kini: Kinsay nagdala Kanako niining dapita? Dios. Kinsa ang nagsulti kanako nga magpuasa? Dios. Karon, kinsay mosulti Kanako kanus-a ang akong pagpuasa? Ang tubag: Ako mianhi niining dapita ug sitwasyon pinaagi sa pulong sa Dios (direksyon), ug unsaon nako paggawas niini nga dapit ug sitwasyon kinahanglan usab sumala sa pulong sa Dios (direksyon). Akong tagbawon ang akong panginahanglan sa pan sa paagi sa Diyos ug sa panahon sa Diyos, ug maghulat ko sa Iyang mga pagtudlo. Dili ko mag-una sa Dios aron lang matagbaw kining paghilak nga panginahanglan sa pagpangita og solusyon sa Akong paagi ug sa Akong panahon.

Balik sa isyu sa sekswalidad sa tawo.

Ang panginahanglan alang sa sekswal nga pagkompleto (sa emosyonal ug pisikal nga paagi) maoy usa sa daghang mga panginahanglan nga gitisok sa Dios sa atong pagkatawo diha sa paglalang. Ang Diyos naghimog tagana alang sa matag usa niana nga panginahanglan. Apan dili nato kalimtan, ang Dios nagbutang usab ug mga instruksiyon ug mga utlanan diin ang maong mga panginahanglanon matagbaw. Ang utlanan alang sa sekswal nga mga panginahanglan anaa sa sulod sa relasyon sa kaminyoon, uban sa husto nga tawo sa husto nga panahon ug sa husto nga dapit.

Ang pagkadisipulo nagpasabut nga atong tinguhaon ang “kabubut-on sa Dios” bahin sa butang. Ang kabubut-on sa Diyos nagpasabot nga, sama sa pag-andam sa Diyos kang Eva para kang Adan, Siya usab nag-andam ug usa ka espesyal nga tawo para sa matag usa kanato nga mahimong atong kapikas sa kaminyoon. Isip mga tinun-an, maghulat kita sa Iyang Pulong (direksyon) kon kinsa kana nga kauban. Sa kasamtangan, ipanghimakak nato ang atong mga kaugalingon sa pagtagbaw sa maong sekswal nga tinguha sa bisan kinsa sa atong kaugalingong paagi ug panahon.

HINUMDOMI

- Ang “paghigugma” (pagka-ibog) sa usa ka tawo mahimong mahitabo bisan kanus-a ug mahitabo sa tanang panahon. Ang mga posibilidad mao, matag bag-ong lugar nga among adtoan, makahimamat kami sa usa ka tawo nga atong "mahigugma-an".
- Apan ang "pagkahigugma" sa maong tawo DILI nagpasabot nga mao na ang tawo nga giandam sa Diyos para nimo.

Busa, mahimo nimo ang usa sa duha ka butang: (1) Ipahilayo ang pagbati sama sa imong paghapak sa lamok nga kalit nga mopaak kanimo; o (2) Kon tungod sa usa ka rason, ang pagbati nagpadayon, nan iampo nimo kana ug maghulat sa pagtultol sa Diyos. Sa kasamtangan, AYAW pagbuhat ug konkretong aksyon aron gukdon ang tawo.

DILI MINYO NGA TAWO

Laing reyalidad nga kinahanglan natong dawaton: Dili tanang tawo adunay kahigayonan o panalangin nga magminyo, sa usa ka rason o sa lain. Ang Ginoong Jesus naghatag ug klaro kaayong pagtulon-an mahitungod niini.

Mateo 19:11-12:

¹¹ Apan siya miingon kanila, "Ang tanan dili makadawat niini nga pulong, kondili kadto lamang kanila nga gikahatagan niini:

¹² Kay adunay mga eunuco nga natawo sa ingon niini gikan sa sabakan sa ilang inahan, ug adunay mga eunuco nga gihimong eunuco sa mga tawo, ug adunay mga eunuco nga naghimo sa ilang kaugalingon nga mga eunuco tungod sa gingharian sa langit tungod niini."

Gihisgotan ni Jesus ang tulo ka matang sa dili minyo nga mga tawo, apan mahimo usab natong idugang ang ikaupat:

- (1) Ang uban natawo nga adunay mga kinaiya (emosyonal o pisikal) nga naghimo kanila nga dili makahimo sa kaminyoon;
- (2) Ang uban nahimo nga dili makahimo sa normal nga kaminyoon tungod sa pipila ka pamaagi sa tawo (pagkapon, pananglitan) o pisikal nga kadaot (mga aksidente nga nagpugong sa seksuwal nga abilidad);
- (3) Ang uban mipili nga magpabiling dili minyo tungod sa usa ka balaanong pagtawag;
- (4) Sa soberanong pagtrabaho sa Diyos, daghang normal nga mga tawo ang gihikawan sa kahigayonan nga magminyo tungod sa mga rason nga dili makontrol (demograpiko, sosyal nga kahimtang, heograpikal nga mga limitasyon, ug uban pa).

ANG GRASYA SA DIOS

Sa unsang paagi kining dili minyo nga mga tawo makatagbaw sa ilang seksuwal nga panginahanglan?

Mapintas o walay pagbati bisan kini paminawon, ang yano nga tubag DILI. Kinahanglang dawaton nila kini isip kabubut-on sa Diyos sa ilang kinabuhi nga dili matagbaw kini nga panginahanglan. Kini nga sitwasyon mahimong mahulog ubos sa kategoriya sa gitawag ni apostol Pablo nga "tunok sa unod", usa ka pagsulay o usa ka

palas-anon nga gibutang kaniya nga dili kuhaon sa Dios alang sa usa ka katuyoan nga dili Niya ipadayag ngadto sa Iyang alagad.

Apan uban sa tunok, ang Dios naghatag ug saad: Siya mohatag ug igong grasya aron ang matinud-anon, masinugtanon nga disipulo makapuyo uban sa tunok.

2 Corinto 12:7-10:

⁷Ug aron dili ako igatuboy sa labaw sa sukod tungod sa kadagaya sa mga pinadayag, gihatag kanako ang usa ka tunok sa unod, usa ka sinugo ni Satanas aron sa paghampak kanako, aron ako dili igatuboy sa labaw sa sukod.

⁸Mahitungod niini nga butang ako nangamuyo sa Ginoo sa makatulo nga kini unta mobiya gikan kanako.

⁹Ug siya miingon kanako, Ang akong grasya igo alang kanimo, kay ang akong kusog ginahingpit diha sa kahuyang. Busa labi pang ikalipay ko ang pagpasigarbo sa akong mga kaluyahon, aron ang gahum ni Cristo magapabilin kanako.

¹⁰Busa nalipay ako sa mga kaluyahon, sa mga pagbiaybiay, sa mga panginahanglan, sa mga paglutos, sa mga kalisdanan, tungod kang Kristo. Kay sa diha nga ako maluya, nan ako kusgan.

- LIT-AG #4: WALAY PAGTOO UG PAGKAMASUPILON (Numbers 13:1-14:38)

Atong hisgutan kining duha ka sala kay tinuod nga duha kini ka bahin sa usa ka sensilyo. Ang pagkawalay pagtuo ug pagkadili-masinugtanon kanunay nga magkauban (Hebreo 3:18-19).

Ang kapakyasan sa utlanan sa Canaan nga malaglagon nga nakapahunong sa pagsulod sa Israel sa Yutang Saad ug nagmando kanila nga magpabilin og 40 ka tuig nga maglagaw sa kamingawan tungod sa kombinasyon sa kawalay pagtuo ug pagsupak.

- WALAY PAGTOO. Wala sila motoo sa saad sa Dios nga Iyang tugotan sila sa pagbuntog sa ilang mga kaaway;
- PAGKAMASUPILON. Busa, ilang gisupak ang tin-aw nga sugo sa Dios alang kanila sa pagsulod ug pagpanag-iya sa yuta; hinuon, nakahukom sila sa pagbalik ug pagsulay sa pagbalik sa Ehipto.

Sa kinabuhi sa pagkatinun-an, ang tanan nga mobiya sa katapusan mobalik niining kaluha nga mga hampak sa pagkawalay pagtuo ug pagkadili-masinugtanon. Sa diha nga imong lutoon ang tanan niini, magsugod ka sa pagsabut nganong ang usa ka himno sa Ebanghelyo nag-ingon nga ang Kristohanong kinabuhi kay yano ra; kini usa lamang ka kinabuhi sa PAGESALIG & PAGESUNOD.

Mao kini ang duha ka tiil nga modala kanato ngadto sa Yutang Saad: ang usa ka tiil mao ang PAGESALIG, ang usa ka tiil mao ang PAGESUNOD. Ug ang atong gibuhay mao ang pag-una sa usa ka tiil sa usa, ug paglakaw sa usa ka lakang sa usa ka higayon, hangtud nga kita makaabut sa atong destinasyon.

Pagsalig, pagsunod, pagsalig, pagsunod, pagsalig, pagsunod.

Ang kinabuhi sa pagkatinun-an usa ka panaw. Gipakita na sa Dios kanato ang padulngan: YUTA NGA SAAD. Ang atong “yuta nga saad” sa pagkadisipulo mao ang puno sa Balaang Espiritu, madagayaon, madaugon, ug mabungahon nga Kristohanong kinabuhi (Juan 15:1-16; Efeso 4:11-16; Filipos 1:9-11; Colosas 2:6-7; 2 Timoteo 3:16-17).

Sa matag lakang niana nga panaw, samtang kita makanunayon nga mangita sa kabubut-on sa Dios alang sa atong kinabuhi pinaagi sa pagtuon sa Iyang Pulong ug pag-ampo uban sa tanang espirituhanong mga gawi ug mga disiplina sa pagkatinun-an, ang Dios moatubang kanato sa piho nga mga sugo o direksyon mahitungod sa sunod nga lakang. Uban sa mga sugo o direksyon, Siya mohatag kanato sa Iyang mga saad nga nagpasalig kanato sa Iyang hingpit nga tabang samtang kita mosunod Kaniya.

Ang pagpili nga kanunayng atubangon mao kini: Mosalig ba kita ug mosunod Kaniya?

Kini yano ra. Kon kita tinuod nga mosalig Kaniya, kita mosunod Kaniya. Gisugo niya kita sa pagsulod sa Yutang Saad. Atong makita nga ang kaaway daw mas kusgan kay kanato. Apan nadungog usab nato ang saad sa Diyos nga tabangan kita sa pagdaog. Busa unsa ang atong buhaton?

Ang mga Israelinhon mitugyan sa ilang kahadlok; sila mitubag uban sa pagkawalay pagtuo sa tin-aw nga saad sa Dios. Resulta, mitalikod sila ug wala motuman sa klarong sugo nga mosulod sa Yutang Saad.

Atong balikon: Aron mabuntog ang pagkahulog, kinahanglan lang nga MOSALIG ug MAGSUNOD, usa ka lakang sa usa ka higayon, usa ka adlaw sa usa ka higayon, ibutang ang usa ka tiil sa atubangan sa lain, ug magpadayon sa paglakaw hangtod makaabut kita sa Yutang Saad.

- LIT-AG #5: PANGAGPAS

Sa ibabaw sa ilang sala sa pagkawalay pagtuo ug pagkadili-masinugtanon, ang mga Israelite midugang sa sala sa pagkamapangahason (Numeros 14:39-45; Mateo 4:5-7).

Ang pangagpas nagsalig sa panalipod ug tabang sa Dios diin dili Niya gusto nga kita moadto. Mao kini ang kahulogan sa paghangyo ni Satanas kang Jesus sa paglukso gikan sa kinapungkayan sa templo tungod kay ang Dios misaad kanunay sa pagpanalipod Kaniya.

Gisultihan na sa Dios ang mga Israelita nga ang plano sa pagsulod sa Yutang Saad nakansela tungod sa ilang pagkawalay pagtuo ug pagkadili-masinugtanon. Dugang pa, nakadawat na sila sa paghukom nga maglatagaw sa kamingawan sulod sa sunod nga 40 ka tuig. Sa pag-atubang nianang makahahadlok nga palaaboton sa dugay nga paglatagaw, sila mihukom, ulahi na kaayo, nga sila mosunod sa Diyos human sa tanan. Busa nangandam sila sa pagsulay sa pagbuntog sa Canaan. Gipasidan-an sila ni Moises sa hugot nga dili moadto, tungod kay karon ang saad sa panalipod sa Dios gikuha na.

Palihog basaha ang Numeros 14:39-45 .

Sa kinabuhi sa pagtinun-an, moabot ang mga panahon nga mahimo kitang magpabilin nga nagbarug ug walay padulngan. Dili kaayo kita sigurado nga ang kasamtangang sitwasyon mao ang atong kinahanglan o gusto nga adtoan. Wala usab kami kasiguro kung asa paingon o unsaon pagpadayon. Bisan pa sa among pag-ampo, mura'g wala gyud tubag o direksyon nga gihatag si Ginoo.

Ang tentasyon mao ang paggamit sa atong tawhanong kaalam. Gihimo namo ang among labing maayo nga mga plano sa tawo ug nagpadayon sa pagpatuman niining mga plano, nga nagasalig sa among mga kahimtang sa tawo (natural nga mga abilidad, kahibalo, pagbansay, kasinatian, pagplano, mga programa, mga pamaagi, mga estratehiya, ug uban pa). Ug mag-ampo kita nga pagapanalanginan sa Diyos ang atong mga plano.

Kana ang pangagpas.

"Dili ka ipadala sa Diyos kung diin dili ka mapanalipdan sa grasya sa Diyos." Sa laing bahin, ang grasya sa Dios dili gayud manalipod kanimo diin ang Dios wala magpadala kanimo.

Ang labing maalamon ug labing diosnon nga buhaton mao ang pagsunod niini nga tambag: Kung dili ka sigurado, ayaw. Paghulat.

Ang Bibliya, ilabina diha sa Mga Salmo, puno sa mga pahinumdom sa paghulat sa Ginoo. Ang paghulat maoy bahin sa mga panahon nga gitakda sa Dios alang sa atong kinabuhi. Ang Dios mao ang Dios sa kairos nga higayon. Kanunay Siyang molihok sa tukma sa Iyang tinudlong panahon.

Ang panahon sa pagkatawo ni Jesus dili usa ka gutlo nga sayo, dili usa ka gutlo nga ulahi, apan eksakto gyud sa takna. Natawo siya sa hingpit nga panahon.

Galacia 4:4:

Apan sa diha nga ang kahingpitan sa panahon miabut na, ang Dios nagpadala sa Iyang Anak, natawo sa usa ka babaye, natawo ubos sa balaod.ns 4:4:

Gipakita kini ni Jesus sa matag gutlo sa Iyang yutan-ong kinabuhi. Siya nagpadayon sa pagpahinumdom sa mga tawo, kinsa nagdali Kaniya o nagpaabut nga Iyang buhaton ang usa ka butang. "Ang akong oras wala pa moabut." Kanunay siyang nahibal-an kung kanus-a na ang oras. Moingon siya, "Karon, ania na ang panahon."

Pananglitan, kalagmitan niini sa isyu sa kaminyoon: Mahimo kang magminyo sa hustong tawo apan sa sayop nga panahon.

Ang Proverbio 3:5-6 lagmit mao ang labing maayong tambag alang niadtong mga panahon sa paghulat.

⁵ Salig kang Jehova sa tibuok mong kasingkasing,
Ug ayaw pagsalig sa imong kaugalingon nga salabutan;
⁶ Sa tanan nimong dalan ilha siya,
Ug siya magamando sa imong mga alagianan.

Ang Isaias 40:31 maoy usa ka maayong kaubang bersikulo:

Apan kadtong nagahulat kang Jehova
Magbag-o sa ilang kusog;
Sila mokayab sa mga pako sama sa mga agila,
Sila managan ug dili kapuyan,
Sila magalakaw ug dili mangaluya.

Ang Salmo 37:4-8 nagtambag kanato bahin sa atong postura ug tinamdan samtang naghulat, ilabina sa dihang gibati nato nga ang uban nag-una ug kita grabeng gibiyaan.

⁴ Magkalipay ka usab diha kang Jehova,
Ug siya mohatag kanimo sa mga tinguha sa imong kasingkasing.
⁵ Itugyan ang imong dalan kang Jehova,
Salig usab diha Kaniya,
Ug siya magabuhat niini.
⁶ Ipatungha niya ang imong pagkamatarong sama sa kahayag,
Ug ang imong hustisya sama sa kaudtohon.
⁷ Pahulay kang Jehova, ug paghulat nga mapailubon kaniya;
Tungod sa tawo nga nagpahinabog daotang mga laraw.
Tungod sa tawo nga nagpahinabog daotang mga laraw.
⁸ Hunong sa kasuko, ug biyai ang kaligutgut;

Ayaw kaguol—makadaot lang kini.

- LIT-AG #6: REBELYON

Kini nga lit-ag nagpakita nga mas komon kini sa mga lider.

Si Moises ang panguna nga gitudlo sa Diyos nga lider. Gihatagan usab Siya sa Dios og daghang mga tawo nga makahimo ug adunay talento aron makaambit sa mga responsibilidad sa pagpangulo, lakip ang iyang kaugalingon nga mga igsoon nga si Aaron ug Miriam. Dugang pa, dihay natural nga mga pangulo sa mga tribo ug sa ilang tagsa-tagsa ka banay.

Apan ang kinaiya sa tawo kung unsa kini, kasagaran adunay mosulod sa mga kasingkasing sa mga ubos nga ranggo nga mga lider nga mobati og pangabugho ug ambisyon nga ingon nga sila matintal sa pagduhaduha sa awtoridad ug pagkalehitimo sa gitudlo nga punoan nga lider. Dayon sila naglunsad og rebelyon.

Si Miriam (Numeros 12:1-15) ug si Korah ug ang iyang pundok (Numeros 16) maoy lakip niadtong nagpakitag pagsukol batok sa pagpangulo ni Moises.

Kung giunsa ni Moises pag-atubang niini, kini usa ka maayong pananglitan. Nagpabilin siyang maaghup ug mapainubsanon sa tibuok panahon ug gitugotan niya ang Ginoo nga maghimo sa gikinahanglan nga paghukom ug pagpanalipod (Mga Numar 16:28-35).

LIT-AG #7: PAGBAGUTBOT UG PAGBAGULBOL

Kini nga sala misunod dayon human sa pagrebelde ni Korah (Numeros 16:41-50).

Unsa ang sala sa pagbagutbot ug pagbagulbol? Kini mao ang pagkadili malipayon ug pagkadiskontento sa mga kahimtang ug mga sitwasyon nga gihatag sa Dios kanato.

Ang Bag-ong Tugon naghatag ug tin-aw nga pasidaan batok sa pagbagutbot ug pagbagulbol usab.

Filipos 2:14: Buhata ang tanang butang sa walay pagbagulbol ug panaglalis.

Ang mga panalipod batok sa sala sa pagbagulbol naglakip sa:

- Usa ka mapasalamaton nga espiritu (1 Tesalonica 5:18; Efeso 5:20)
- Usa ka kontento nga espiritu (1 Timoteo 6:6-8)
- Usa ka mapaubsanon nga espiritu (Santiago 4:10)

- Usa ka mapailubon nga espiritu (Santiago 5:8-9)
- Usa ka malipayong espiritu (Filipos 4:4-5)
- Usa ka mainampoon nga espiritu (Filipos 4:6-7)
- Positibo nga espiritu (Filipos 4:8-9)
- LIT-AG #8: WALAY PAGPUGONG NGA PAG-ULBO SA EMOSYON

Ang labing makalolooy, kon dili man labing makaluluoy, lit-ag sa tanan mao ang nakapahadlok kang Moises. Kini ang lit-ag sa walay pagpugong nga pag-ulbo sa emosyonal. Tungod sa iyang buta nga kasuko, napakyas siya sa pagsunod sa instruksyon sa Diyos nga eksakto gayod sa gisugo. Tungod niining walay pugong nga emosyonal nga pagsilaob, siya usab gidid-an sa pagsulod sa Yutang Saad.

Palihog basaha ang Numeros 20:7-13; Salmo 106:32-33 .

Ang pag-ulbo ni Moises lagmit masabtan. Human sa 40 ka tuig, lagmit gibati niya nga igo na siya sa mga paghagit sa katawhan nga labaw pa sa angay niya. Naabot na niya ang limitasyon sa iyang pagpugong sa kaugalingon. Busa sa usa lang ka gamay nga gutlo nga nawad-an sa maayong panghuna-huna, nasuko siya. Apan atubangan sa balaang Diyos, wala gayoy katarongan sa pagsilaob ni Moises. Bisag siya ang pinakapribilehiyo nga pangulo sa Diyos, siya nag-antos sa labing grabeng disiplina sa Diyos. Kang kinsa gihatagan ug daghan, daghan ang gikinahanglan. Ang pagpangulo nagkinahanglan og kinatibuk-ang pagkamay-tulubagon.

Kita nakadungog mahitungod sa "mga krimen sa gugma". Kini ang mga krimen nga nahimo sa makadiyot nga pagkabuang nga pagsilaob sa buta nga kasuko.

Ang Bag-ong Tugon nagmando kanato sa daghang mga dapit nga kanunay magpabiling mahinuklogon, magpabiling husto ug kontrolado sa kaugalingon. Katingalahan, ang apostol Pedro nagpunting sa panginahanglan nga magpabiling mahinuklogon sa labing menos tulo ka beses sa iyang unang sulat. Sa tibuok niyang kinabuhi, ang iyang tulo ka higayon nga pagdumili sa iyang Ginoo sigurado nga kanunay nga nakapasakit sa iyang hunahuna!

Palihug basaha ang 1 Pedro 1:13; 1 Pedro 4:7; 1 Pedro 5:8-9; 1 Tesalonica 5:6-8 .

PRAKTIKAL NGA TAMBAG

Kitang tanan nakadungog sa mga piraso sa tambag nga maayo ug panultihon:

- “Ayaw pag-ingon o pagbuhat og bisan unsa sa tunga-tunga sa kasuko.”
- “Kung masuko, ihap gikan sa usa hangtod napulo.”
- "Kon masuko, ayaw pagsinggit; ipaubos ang imong tingog sa usa ka paghunghong."
- "Kung gibati nimo nga nawad-an ka sa kontrol, lakaw ug pabugnaw."
- Ayaw pag-atubang sa kalayo gamit ang kalayo.
- O sama ni Jesus, ayaw lang pagsulti og usa ka pulong.

ANG PROBLEMA SA PAGPALAYO
IKATULONG BAHIN:
DAAN NGA HENERASYON KONTRA BAG-ONG HENERASYON
UNOD KONTRA SA ESPIRITU

Ang gidak-on sa trahedyang sa kapakyasan sa pagkab-ot sa Gisaad kay grabe ug halayo, nga naglambigit sa pagpuo sa karaang henerasyon, gikan sa 20 anyos pataas. Sa kasagaran, kana nga gidaghanon lagmit mikabat sa mga katunga sa tibuok nga kompanya nga nakasinati sa kaluwasan gikan sa Ehipto. Ang maong kaliwatan giluwag gikan sa Ehipto, apan napakyas sila sa pagsulod sa Yutang Saad.

Palihog basaha ang Numeros 14:26-38 .

Alang sa mga Israelinhon, ang kaluwasan naglakip sa duha ka aspeto:

- Ang Israel kinahanglang kuhaon gikan sa Ehipto;
- Ang Ehipto kinahanglang kuhaon gikan sa Israel.

Human sa kadaot sa utlanan, kini nahimong dayag nga ang karaang kaliwatan kinahanglang mamatay tungod kay ang Ehipto nakagamot pag-ayo diha kanila nga walay paagi sa pagkuha sa Ehipto gikan kanila. Ang daan nga henerasyon kanunay nga nagtan-aw balik sa Ehipto.

Ang usa ka bag-ong henerasyon kinahanglang mabanhaw nga adunay bug-os bag-ong panglantaw sa pagpaabot sa Yutang Saad.

UNOD VS. ANG ESPIRITU

Gikan pa sa sinugdanan sa among pagtuon, among gipakita nga ang pagbiyahe sa Israel gikan sa Ehipto ngadto sa Yuta nga Gisaad mao ang usa ka tipo sa Kristohanong kinabuhi, usa ka tipo sa kinabuhi sa pagdisipulo.

Gipunting namo ang daghang mga lit-ag nga mahimong hinungdan sa pagkahulog ug hingpit nga pagkapakyas sa pag-abot sa among gitakda nga destinasyon sa Diyos.

Sa ibabaw ug sa unahan niini nga mga lit-ag, adunay usa ka yawe nga kamatuoran nga gisimbolo sa pagkamatay sa daan nga henerasyon ug ang pagbangon sa usa ka bag-ong henerasyon.

Sa kinabuhi sa pagkadisipulo, ang karaan nga henerasyon usa ka tipo sa KADAANG KINABUHI (kinabuhi nga kontrolado ug gikinabuhi sa mga pangibog sa UNOD). Ang bag-ong henerasyon usa ka tipo sa BAG-ONG KINABUHI (kinabuhi nga gikontrolar ug gikinabuhi sa gahom sa Balaang Espiritu); palihug timan-i:

Dugang pa sa kamatuoran nga ang pipila ka gitawag nga mga Kristohanon sa kadugayan mahulog gikan sa pagtuo, adunay mas kaylap nga kamatuoran nga daghang tinuod nga mga Kristohanon daw moagi sa usa ka yugto (mas mubo alang sa pipila, mas dugay alang sa uban) sa "kamingawan" nga kasinatian sa kahigawad ug kawalay bunga sa ilang Kristohanong kinabuhi. Dili gayud sila makaangkon og makanunayon nga kadaugan batok sa sala; daw sa kanunay sila mohimo ug usa ka lakang sa unahan ug duha ka lakang paatras. Ang ilang kasinatian gihulagway nga grapiko ug makaluluoy kaayo; palihog basaha ang Roma 7:15-24 .

Unsay gipakita niini nga kasinatian? Atong makita dinhi ang gubat tali sa UNOD (ang daan nga kaliwatan, ang daan nga kinabuhi) batok sa ESPIRITU (ang bag-ong kaliwatan, ang bag-ong kinabuhi). Ang UNOD (ang daan nga kaliwatan) kinahanglan mamatay; ang ESPIRITU (ang bag-ong henerasyon) kinahanglang motungha.

Giunsa? Palihog basaha ang Roma 7:4-6 .

Una sa tanan, usa ka pahimangno.

These chapters of Romans 6-8 involve a lot of deep interpretative challenges. Nevertheless, in answering the question, how do we “kill” the “old generation” (FLESH) in order for the “new generation” (SPIRIT) to arise, the key two-fold truth is this:

- UNOD nagrepresentar sa daan nga paagi sa pagkinabuhi sumala sa balaod isip OUTWARD MORAL CODE nga atong gipaningkamotan nga sundon sa atong

kaugalingong tawhanong kaalam ug abilidad. Kini gihulagway nga "ang karaan sa sulat".

- ESPIRITU nagrepresentar sa bag-ong paagi sa pagkinabuhi sumala sa balaod ingon nga usa ka INNER MORAL CODE nga atong gisunod diha sa gahum sa Balaang Espiritu. Kini gihulagway nga "ang kabag-o sa Espiritu".

Kini nga kalainan gihulagway sa Hebreohanon 8:7-12 (palihug basaha kini nga kasulatan).

Ang daan nga pakigsaad mao ang BALAOD NGA NASULAT SA BATO isip usa ka panggawas nga moral nga sumbanan nga mabasa sa mga tawo ug unya maningkamot nga sundon kutob sa ilang mahimo sa ilang tawhanon nga kusog.

Ang bag-ong pakigsaad mao ang BALAOD NGA NASULAT SA KASINGKASING isip usa ka pangsulod nga moral nga aghat gikan sa Balaang Espiritu, nga naghatag usab ug gahum sa pagsunod sa mga sugo sa Dios.

Kini nga kamatuoran gihulagway usab sa 2 Mga Taga-Corinto 4:2-6 (palihug basaha kini nga kasulatan); dinhi, ang konteksto mao ang ministryo, apan ang kalainan tali sa "sulat" batok sa "Espiritu" parehas:

KINABUHI NGA NAPUNO SA BALAANG ESPIRITU

Kasagaran sa daghang mga tigtudlo sa Bibliya nga mas tigulang na ang mag-ingon nga ang mga Kristohanon kinahanglan makat-on sa pagbalhin gikan sa Roma 7 (pagsulay sa pagkinabuhi alang kang Cristo sa gahum sa unod) ngadto sa Roma 8 (pagkinabuhi alang kang Cristo sa gahum sa Espiritu Santo).

Sa pagkatinuod, ang paagi aron makagawas gikan sa "kamingawan" sa kasagmuyo ug kawalay bunga sa Kristohanong kinabuhi mao ang paghunong sa pagkinabuhi sa daang paagi sa UNOD ug sa pagsugod sa pagkinabuhi nga puno sa Balaang Espiritu, Kristohanong kinabuhi nga kontrolado sa Balaang Espiritu.

- SUGO: Kini hingpit nga gisugo. Kabubut-on sa Dios nga kita kinahanglang mapuno sa Balaang Espiritu.

Mga Taga-Efeso 5:18: Ug ayaw kamo paghubog-hubog sa bino, nga diha niini mao ang pagpatuyang; apan mapuno kamo sa Espiritu

- SAAD: Kini gisaad sa Amahan. Ang Dios misaad nga Iyang ihatag ang Balaang Espiritu niadtong mangayo Kaniya.

Lucas 11:13: Busa kon kamo nga mga daotan mahibalong mohatag ug maayong mga gasa ngadto sa inyong mga anak, unsa pa kaha ang inyong langitnong Amahan nga mohatag sa Espiritu Santo niadtong mangayo kaniya!”

Lucas 24:49: ⁴⁹ Tan-awa, Ako mopadala sa Saad sa Akong Amahan nganha kaninyo; apan pabilin kamo sa siyudad sa Jerusalem hangtod nga masul-uban kamo sa gahom gikan sa kahitas-an.”

- **GARANTIYA:** Gos garantiya sa pagtubag sa matag pag-ampo nga sumala sa kabubut-on sa Dios.

1 Juan 5:14-15: ¹⁴ Karon mao kini ang pagsalig nga atong nabatnan diha kaniya, nga kon mangayo kita ug bisan unsa sumala sa iyang kabubut-on, siya magapatalinghug kanato.

¹⁵ Ug kon kita nahibalo nga siya nagapatalinghug kanato, bisan unsa nga atong pangayoon, kita mahibalo nga kita adunay mga pangamuyo nga atong gipangayo kaniya.

UPAT KA LAKANG NGADTO SA KINABUHI NGA NAPUNO SA BALANG ESPIRITU

- **UNANG LAKANG: KUMPLETO NGA PAGLIMPYO.** Ang imong kinabuhi usa ka sudlanan; sa dili pa ang Balaang Espiritu makapuno kanimo, ang matag sala ug ang matag kuwestiyonableng kinaiya, lihok ug batasan kinahanglang hinloan ug mahugasan pinaagi sa dugo ni Jesus.
- **IKADUHANG LAKANG: KUMPLETO ANG PAGESURRENDER.** Karon nga limpyo na ang imong sudlanan, kinahanglan nimong itugyan ang imong kinabuhi sa makausa alang sa tanan ug ihalad ang imong sudlanan ingon usa ka buhi nga sakripisyo ug instrumento sa Dios. Mahimo kang mag-ampo, "Ginoong Diyos, sa ngalan sa akong Ginoong Jesu-Kristo, ako karon hingpit nga nagtugyan sa akong kinabuhi nganha Kanimo, sa tanan nga ako, sa tanan nga anaa kanako, ug sa tanan nga ako sa walay katapusan.

IKATULONG LAKANG: PANGAYO SA PAGTOO NGA MAPUNO SA ESPIRITU SANTO. Ang Dios misaad sa paghatag sa Balaang Espiritu niadtong mangayo Kaniya (Lucas 11:13). Gisugo ka sa Dios nga mapuno ka sa Balaang Espiritu (Efeso 5:18). Ang Iyang saad ug sugo nagpasabot nga hingpit nga Iyang kabubut-on ang pagpuno kanimo sa Iyang Balaang Espiritu. Ang 1 Juan 5:14-15 naggarantiya nga kon mag-ampo ka sumala sa kabubut-on sa Diyos, seguradong madawat nimo ang imong gipangayo. Sama sa imong pag-ampo diha sa pagtuo aron makadawat kang Kristo, mahimo kang mag-ampo diha sa pagtuo aron mapuno sa Balaang Espiritu. Pag-ampo og sama niini:

"Amahan nga Dios sa langit, sa ngalan sa akong Ginoong Jesu-Kristo, sa pagsunod sa Imong sugo nga kinahanglan nga mapuno ako sa Balaang Espiritu, ug pagsalig sa Imong saad nga Imong ihatag kanako ang Balaang Espiritu sa dihang ako mangayo, busa, ako karon nangayo Kanimo nga pun-on mo ako sa Imong Balaang Espiritu. Ang Imong kabubut-on Salamat Kanimo, Amahan, sa pagpuno kanako karon."

Pahinumdom: Ang pag-ampo sa pagtuo nagpasabot nga nagbarog ka sa kamatuoran sa Pulong sa Diyos lamang, dili sa imong mga pagbati. Sa makausa pa, mobarug ka sa tulo ka kamatuoran: ang saad sa Dios (Lucas 11:13); sugo sa Diyos (Efeso 5:18); ug ang garantiya sa Dios sa pagtubag sa pag-ampo sumala sa Iyang kabubut-on (1 Juan 5:14-15). Imong gisugid ang tanang nahibaloan nga sala ug nangayo sa bug-os nga kapasayloan ug paghinlo; imong gihimo ang lakang sa hingpit nga pagtugyan sa imong kaugalingon ngadto sa Dios. Karon, nangayo ka sa pagpuno sa Espiritu Santo sa pagtuman sa sugo sa Dios ug sa bug-os nga pagtoo sa Iyang saad sa paghatag sa Iyang Balaang Espiritu niadtong mangayo; busa, pinasikad sa garantiya sa Diyos sa gitubag nga pag-ampo sa 1 Juan 5:14, 15, pagbati o walay pagbati, mahimo nimong pasalamatang ang Diyos bisan karon sa pagtubag sa imong pag-ampo ug sa pagpuno kanimo sa Balaang Espiritu.

- **IKA-APAT NGA LAKANG: SUGOD, PADAYON NGA PAGKINABUHI UG LAKAW ILALOM SA PAGKONTROL SA BALANG ESPIRITU.**

Ang mapuno sa Balaang Espiritu nagpasabot nga ubos sa mapadayonon nga pagmando sa Balaang Espiritu. Sukad karon, sa imong pagmata sa buntag, ug samtang ikaw nagpadayon sa imong adlaw-adlaw nga buluhaton, ug sa dili ka pa matulog sa gabii, ipadayon ang imong pakig-uban sa Balaang Espiritu. Si Jesus miingon nga ang Balaang Espiritu mao ang imong Parakletos, usa nga nagbarog sa imong kiliran, samtang sa samang higayon mao ang imong puloy-anan, kanunay nga anaa nga Maghuhupay, Magtutudlo, Magtutultol, ug Magtatabang ug Higala. Ang Balaang Espiritu hingpit nga nagrepresentar kang Jesus; ipadayon ang padayon nga komunikasyon uban Kaniya. Kung nagbuhat ka ug buluhaton, isipa Siya nga nagbuhat sa buluhaton uban Kanimo. Kon duna kay libreng mga higayon, pakigsulti Kaniya (sa kusog o hilom sa imong kasingkasing). Pagmabination sa Iyang paggiya sa tanang panahon; Hatagan ka niya og hunahuna, pahinumdoman ka niya sa usa ka bersikulo, dasigon ka niya sa pagbuhat og maayo, pugngan ka niya kung moadto ka sa sayup nga direksyon.

Ang laing paagi nga gihulagway ang Kinabuhi nga puno sa Balaang Espiritu mao ang **KINABUHI NGA GIPILI**. (Palihug ribyuha ang Libro 7, Leksyon 8, updated nga bersyon 2025.)

SAG-ULOHA

Galacia 2:20 - Gilansang ako sa krus uban ni Kristo; dili na ako ang nabuhi, kondili si Kristo ang nabuhi kanako; ug ang kinabuhi nga akong gikinabuhi karon sa unod gikinabuhi ko pinaagi sa pagtoo sa Anak sa Dios, nga nahigugma kanako ug mitugyan sa iyang kaugalingon alang kanako.

**ANG PROBLEMA SA PAGPALAYO
IKAUPAT NGA BAHIN: MGA KAPANGUHAAN ALANG SA PANAW**

Ang pagdala ug kapin sa usa ka milyon ka tawo sa usa ka panaw gikan sa Ehipto ngadto sa Yutang Saad nagpahinabog dili-mahanduraw nga mga problema sa logistik. Sa paghisgot lamang sa mga sukaranan, unsaon nimo paghatag ug pagkaon, kahilwasan, ug giya alang kanila?

Sa espirituhanong pagkasulti, ang panaw sa pagkadisipulo nagpresentar sa dili kaayo higpit nga mga hagit sa logistik.

Kining bahina sa matang sa panaw gikan sa Ehipto ngadto sa Yutang Saad naghatag kanato ug kahibulongang apresasyon sa maalamon ug gamhanang probidensya sa Diyos. Iyang gitagana ang Iyang katawhan og labaw pa sa igo nga mga tagana alang sa panaw. Kini nag-una sa upat ka gamhanang mga kapanguhaan.

- **KAPANGUHAAN #1: ANG HALIGI SA PANGANOD UG KALAYO**

1 Mga Taga-Corinto 10:1: Labut pa, mga igsoon, dili ko buot nga dili ninyo mahibaloan nga ang tanan natong mga amahan anaa sa ilalum sa panganod. Basaha ang Numeros 9:15-23 . Ang Haligi sa Panganod ug Kalayo sa pagkatinuod mao ang Presensiya sa Dios uban sa Iyang katawhan nga naghatag ug kapasilongan gikan sa kainit sa panahon sa adlaw ug sa kainit ug panalipod sa gabii, ingon man usab sa giya kung kanus-a molihok, kanus-a mohunong, ug asa.

- **KAPANGUHAAN #2: MANA**

1 Mga Taga-Corinto 10:3: Ang tanan nangaon sa samang espirituhanong pagkaon. Basaha ang Exodo 16. Ang mana mao ang adlaw-adlaw nga tinapay gikan sa langit

- KAPANGUHAAN #3: ANG BATO

1 Mga Taga-Corinto 10:4: Ug ang tanan nagainom sa samang espirituhanong ilimnon. Kay nanginum sila sa espirituhanon nga Bato nga nagsunod kanila, ug ang Bato mao si Cristo.

Basaha ang Exodo 17:1-7. Ang milagrosong Bato maoy usa ka tuburan sa tubig.

- KAPANGUHAAN #4: ANG TABERNAKULO

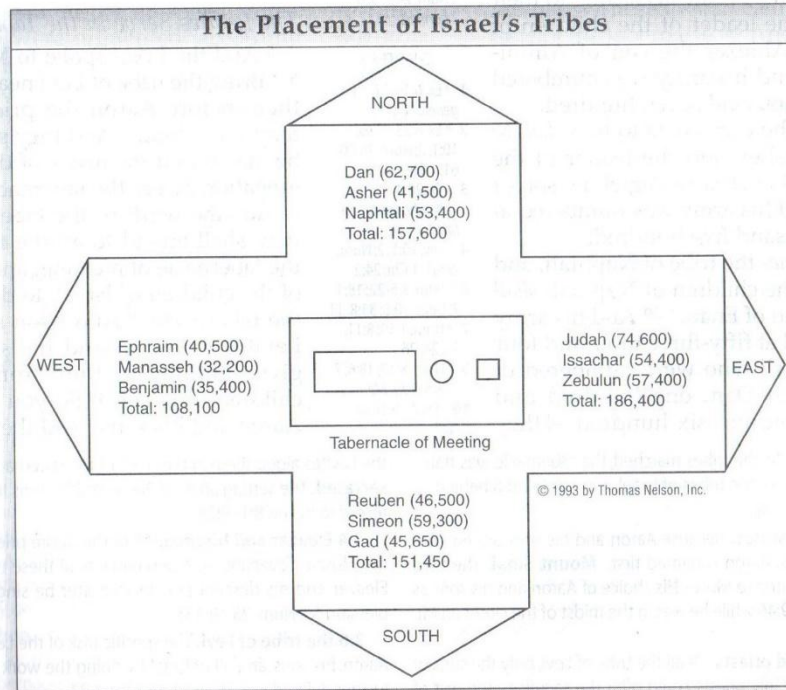
Ang Tabernakulo sa pagkatinuod mao ang kaugalingong tolda sa Dios diin Siya nagpuyo taliwala sa Iyang katawhan sa tibuok nilang panaw.

Exodus 25:8-9: 8 Ug pabuhata sila kanako ug usa ka santuaryo, aron ako makapuyo uban kanila. 9 Sumala sa tanan nga gipakita ko kanimo, ang panig-ingnan sa tabernakulo, ug ang panig-ingnan sa tanang mga galamiton niini, buhaton mo kini.

Exodo 40:34-35:³⁴ Unya ang panganod mitabon sa balong-balong nga pagatiguman, ug ang himaya ni Jehova mipuno sa tabernaculo.

³⁵ Ug si Moises wala makahimo sa pagsulod sa balong-balong nga pagatiguman, kay ang panganod nagapabilin sa ibabaw niini, ug ang himaya ni Jehova nakapuno sa tabernaculo.

Numeros 2: Ang Tabernakulo anaa sa tunga-tunga sa kampo, nga ang tanang mga tribo nagpahimutang libot niini sa upat ka direksyon (tan-awa ang diagram sa ubos, gikan sa MacArthur's Study Bible).

KATINGBANAN SA KASINATIAN SA KAMINGAWAN

Ang Deuteronomio 8 nag-summarize sa kasinatian sa Israel didto sa kamingawan ubos sa duha ka kamatuoran:

- KAMATUORAN #1: DIOS LAMANG ANG TINUBDAN SA TANAN.
- KAMATUORAN #2: TULO KA YAWI SA KINABUHI SA YUTA NGA SAAD:
  - (1) KUMPLETO NGA PAGTOO SA PULONG SA DIYOS;
  - (2) KUMPLETO NGA PAGESUNOD SA PULONG SA DIOS;
  - (3) ADAYON NGA PAGPASALAMAT UG PAGPAUBOS SA ATUBANGAN SA DIYOS.

MGA KAPANGUHAAN ALANG SA PANAW SA PAGDISIPULO

Ang mga kahinguhaan nga gihatag sa Dios sa mga Israelita alang sa ilang panaw ngadto sa Gisaad usa ka tin-aw nga tipo sa mga kapanguhaan nga gihatag sa Dios alang sa atong panaw sa pagkadisipulo.

- **ANG BALANG ESPIRITU – ANG HALIGI SA PANGANOD UG KALAYO**

Ang Balaang Espiritu mao ang labing importante nga kapanguhaan alang sa Kristohanong kinabuhi ug alang sa panaw sa pagkadisipulo.

- (1) Bag-ong pagkatawo (Juan 3:3, 5)
- (2) Ang Nagapuyo nga Espiritu (Roma 8:15-16; Galacia 4:6)
- (3) Gahum sa Balaan nga Pagkinabuhi (Roma 8:14; 1 Corinto 6:19-20)
- (4) Kagamitan sa Pag-alagad (Buhat 1:8; 1 Corinto 12-14)
- (5) Multi-faceted Paraclete Ministeryo ngadto sa mga magtutuo (Juan 14:16, 17, 26; 16:7-14)
- (6) ug uban pa.

- **SI KRISTO ANG HINGPIT NGA MANLULUWAS UG GINOO: MANNA UG BATO**

Ang manna nagrepresentar kang Kristo ang buhi nga Pulong ingon man ang sinulat nga Pulong. Ang Bato ug ang tubig nga midagayday gikan niini nagrepresentar kang Kristo ingon nga tubig sa kinabuhi.

- (1) Kining duha ka mga simbolo nagrepresentar ni Kristo sa kahingpitan sa Iyang kinabuhi ug buhat isip Manluluwas ug Ginoo, sumala sa gipahayag sa Iyang “AKO MAO” diha sa Ebanghelyo ni Juan.
- (2) Ang pagtigom sa “adlaw-adlaw nga manna” nagrepresentar sa batasan nga kanunayng pagpabilin ug pakig-uban kang Kristo, ang Paras (Juan 15:5), ingon man ang regular nga disiplina sa adlaw-adlaw nga Hilum nga Panahon o Debosyonal nga Panahon.
- (3) Mahimo natong ilakip dinhi ingon man ang sukaranang mga disiplina sa Kristohanong kinabuhi, ingon sa gihulagway pananglitan sa Wheel Illustration (orihinal nga gidisenyo sa The Navigators).

- PAGKINABUHI SA PRESENSYA SA DIOS: ANG TABERNAKULO

Siyempre, ang kinatas-ang kahinguhaan alang sa mga Israelita kay ang Dios mismo nga nagpuyo sa ilang taliwala. Ang mismong kamatuoran nga ang Diyos anaa sa kinapusoran sa kampo sa nasod, uban sa tanan nilang tribonhong mga kampo nga nahikay sa palibot sa Tabernakulo nagpasalig kanila nga kini nga panaw dili bahin sa ilang kaugalingon. Kining tanan iya sa Dios. Kini ang plano sa Dios ug ang Dios mismo ang magdala sa tanan sa hingpit nga katumanan.

Sa samang paagi, sa panaw sa pagkadisipulo, ang tibuok plano ug buhat sa katubsanan kinahanglang ipahinungod ngadto sa Dios lamang ug sa tanan. Subong sang ginapasalig sa aton sang Filipos 1:6: “Sia nga nagsugod sang maayong buhat sa inyo magatapos sini sa adlaw ni Jesucristo.”

Sa katapusan, ang kinabuhi sa Yutang Saad walay lain o kulang kay sa kinabuhi nga hingpit ug hingpit diha sa Dios, uban sa Dios, pinaagi sa Dios, alang sa Dios. Ang kadaugan, pagkamabungahon, katuyoan ug kahulogan mao ang tanan nga mga panalangin nga modagaya kanato gikan sa Dios nga nagpuyo kanato ug kita nagpuyo diha Kaniya.

Palihog basaha ang 2 Corinto 6:16-18; Efeso 2:19-22 .

WALAY RASON PARA MAHULOG

Gipadala sa Dios ang mga Israelita sa usa ka imposible nga panaw sa tawo, apan gihatagan usab Niya sila sa tanan nga igo nga mga kapanguhaan alang sa panaw.

Sa samang paagi, ang Dios nagtawag kanato sa paglakaw padulong sa espirituhanong pagkahamtong diin atong masinati ang kahingpitan, pagkamabungahon, ug katumanan. Gihatagan usab niya kita og labaw pa sa igo nga mga kapanguhaan alang sa panaw. Gihimaya ni apostol Pedro ang kadaghanon sa balaang kahinguhaan sa 2 Pedro 1:2-4:

² Ang grasya ug kalinaw madagaya unta kaninyo diha sa kahibalo sa Diyos ug kang Jesus nga atong Ginoo,

³ Ingon nga ang iyang diosnong gahum naghatag kanato sa tanang mga butang nga may kalabotan sa kinabuhi ug pagkadiosnon, pinaagi sa kahibalo kaniya nga nagtawag kanato pinaagi sa himaya ug hiyas,

⁴ nga pinaagi niini gihatag kanato ang hilabihan ka dako ug bililhon nga mga saad, aron pinaagi niini kamo mahimong mga umalambit sa diosnong kinaiya.

Nasangkapan sa tanan niini nga mga kapanguhaan, wala’y hinungdan nga maanod o mahulog. Kinahanglan lang nga MOSALIG ug MAGSUNOD.